

Petteri Sällilä

SAMK:N OPISKELIJOIDEN TIETOISUUS SIJOITTAMISESTA JA
TIETOISUUDEN KEHITTYMINEN 2009 – 2012

Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
2012

SAMK:N OPISKELIJOIDEN TIETOISUUS SJOITTAMISESTA JA
TIETOISUUDEN KEHITTYMIEN 2009-2012

Sällilä, Petteri Kalle Mikael
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Joulukuu 2012
Ohjaaja: Rajala, Jukka
Sivumäärä:39
Liitteitä:3

Asiasanat: Sijoittaminen, Verotus, Säästäminen

Opinnäytetyön aiheena oli tutkia opiskelijoiden sijoittajakäyttäytymistä Porin alueella Satakunnan ammattikorkeakoulun toimipisteissä ja verrata tuloksia Timo Anttilan vuonna 2009 tehtyyn tutkimukseen. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin opiskelijoiden mielipidettä siitä, pitäisikö vähintään yksi sijoittamiseen liittyvä kurssi olla tarjolla kaikilla toimipisteillä.

Tutkimuksen lomakepohjana toimi E-lomake, jonka kautta tehtiin ja lähetettiin strukturoitu lomake sähköpostijakelulla Porin Satakunnan ammattikorkeakoulun kolmen eri toimipisteen opiskelijoille.

Teoriaosio pitää sisällään lyhyet esittelyt yleisimmistä sijoitusmuodoista, sekä sijoittamiseen liittyvää verotuskäytäntöä. Itse tutkimuksen tulokset eivät poikenneet merkittävästi Anttilan vuoden 2009 tekemän tutkimuksen tuloksista. Vastauksista muodostettujen kaavioiden trendi oli pääsääntöisesti hyvin samankaltainen aikaisempaan tutkimukseen verrattuna. Suurimmat erot havaittiin sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden vastauksissa. Muun muassa käteen jäävien varojen kasvu sekä kiinnostus säästämiseen ja sijoittamiseen ovat kasvaneet.

Opiskelijoilta kysyttiin myös kurssitarjonnasta, ja reilu kolmannes kaikista opiskelijoista oli sitä mieltä, että sijoittamiseen liittyviä kursseja tulisi järjestää kaikilla toimialoilla. Lisäksi lähes puolet opiskelijoista osallistuisi kyseisille kursseille jos sellaisia järjestettäisiin kaikilla toimialoilla.

SAMK STUDENTS AWARENESS ABOUT INVESTING AND THE DEVELOPEMENT OF AWARENESS 2009 - 2012

Sällilä, Petteri Kalle Mikael

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business and Administration

December 2012

Supervisor: Rajala, Jukka

Number of pages:39

Appendices:3

Keywords: Investing, Taxation, Saving

The purpose of this thesis was to research the investor behavior of students in Pori area at Satakunta University of Applied Sciences, and to compare the results with the earlier research outcomes from a thesis done by Timo Anttila in 2009. In addition, this survey examined students' opinions about courses, and should there be at least one course in every branch of study that would be investing-related.

E-lomake served as a form basis for this survey, which was used to make and distribute structured questionnaire by e-mail to all branches of study in Satakunta University of Applied Sciences at Pori.

The theory section includes short introductions of the most common forms of investment and investment-related taxing. Results from the survey itself did not differ significantly from the results of Anttila's survey in 2009. Trend charts that were made from the results, were mainly similar compared to the earlier survey. Biggest differences were noticed in the Social and healthcare students. Among other things, remaining funds and interest in savings and investments have grown.

Students were also asked about courses, and a bit more than a third of all students were thinking, that investing-related courses should be arranged in all branches of study. In addition, almost half of the students would participate in these courses if such courses were arranged in all branches of study.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	SIJOITTAMISMUODOT RISKILUOKITTAIN	7
2.1	Pienin riskiluokka.....	7
2.1.1	Tilisijoitukset.....	7
2.1.1.1	Talletussuojarahasto	8
2.1.2	Lyhyen koron rahastot	8
2.2	Keskitason riskiluokka	8
2.2.1	Keskipitkän ja pitkän koron rahastot	9
2.2.2	Yhdistelmärahastot	9
2.3	Korkein riskiluokka.....	9
2.3.1	Osakesijoitukset	9
2.3.2	Kehittyville markkinoille sijoittavat rahastot	10
2.3.3	Erikoissijoitusrahastot.....	10
3	SIJOITUSTEN VEROTUSKÄYTÄNTÖ.....	11
3.1	Luovutusvoittojen ja osingon verotus	11
3.1.1	Luovutusvoittojen laskeminen	11
3.2	Tappioiden vähennys.....	12
4	TUTKIMUSMENETELMÄ	12
4.1	Tutkimusmenetelmän ja aiheen valinta	12
4.2	Aineiston kerääminen	13
5	TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI.....	14
5.1	Vastaajien sukupuoli, ikäjakauma ja toimipiste	14
5.2	käyttövarat	16
5.3	Opiskelijoiden säästäminen	17
5.3.1	Kiinnostus	18
5.3.2	Sijoituskohteet	19
5.3.3	Säästöjen arvo	20
5.3.4	Suosituimmat sijoituskohteet.....	21
5.3.5	Syyt säästämislle	22
5.4	Sijoituskäyttäytymiseen vaikuttavat asia	23
5.4.1	Tiedon puute	23
5.4.2	Rahan puute	24
5.4.3	Kiinnostuksen puute	25
5.4.4	Sijoittamisen hankaluus	26
5.4.5	Tappion mahdollisuus.....	27
5.4.6	Yleinen taloustilanne	27
5.5	Sijoitustietous.....	28

5.6	Opiskelijoiden riskinottohalukkuus ja riskinsietokyky.....	31
5.7	Tappion mahdollisuus ja sen vaikutukset	33
5.8	Opiskelu ja kurssitarjonta	35
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	36
6.1	Reliabiliteetti ja validiteetti.....	38
7	LÄHTEET.....	39
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Sain tähän opinnäytetyöhön idean Timo Anttilan vuonna 2009 tekemästä opinnäytetyöstä Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sijoittajakäyttäytyminen. Työssä käsitellään Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sijoittajakäyttäytymisen eroja toimialoittain. Kuten työn tehnyt henkilö itse työssään kertoo, käsittelee ko. tutkimus yleisellä tasolla opiskelijoiden sijoittajakäyttäytymisestä. Tutkimuksessa tehtiin lomakekysely sähköpostin kautta. Myös jokaisella toimialalla tulisi hänen mielestään olla koulutusta sijoittamiseen ja säästämiseen liittyen.

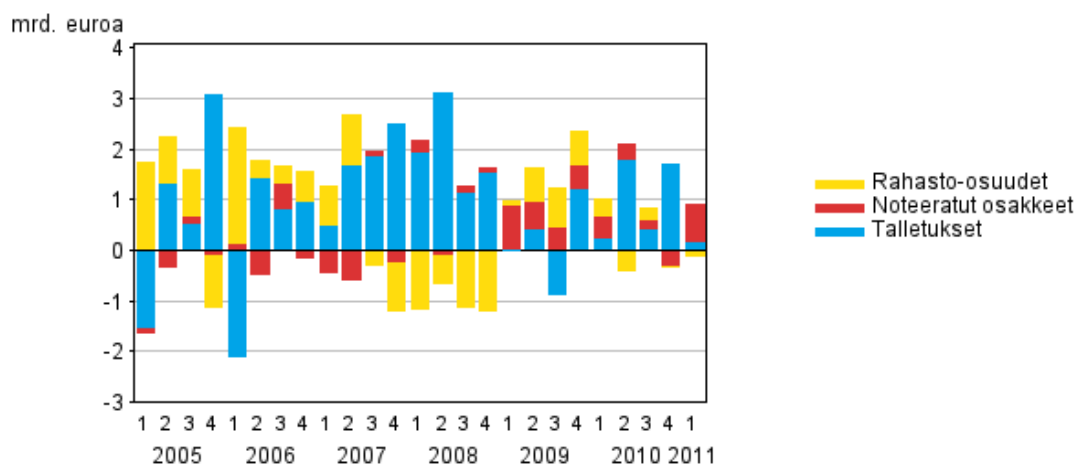
Anttilan tutkimuksessa tehtiin yleisesti sijoittamiseen liittyvä lomakekysely sähköpostin kautta. Työssäni tehtiin vastaava lomakekysely, ja verrattiin saatuja vastauksia vuonna 2009 suoritettujen kyselyjen vastauksiin. Lomakkeen loppuun on sijoitettu kysely siitä, pitäisikö Satakunnan ammattikorkeakoulun jokaisella toimialalla olla sijoittamiseen liittyvä kurssi, ja olisiko vastaajalla itsellään mielenkiintoa suorittaa kyseinen kurssi jos mahdollista.

Lisäksi teoriaosuudessa käsitellään sijoittamiseen ja sen verotukseen liittyviä asioita ja termejä.

Tällä hetkellä maailmalla velloo hyvinkin epävakainen markkinatilanne, ja laman riski on ilmeinen myöskin suomessa. Tämä vaikuttaa sijoittajien toimintaan, ja pörssisurssit heilahtelevat erittäin voimakkaasti. Trendi on kuitenkin ollut jyrkästi laskeva, ja tällä hetkellä sijoittaminen vaatii todella kovaa riskinsietokykyä. Toisaalta nämä jyrkät laskukaudet tarjoavat myös mahdollisuuksia, sillä oikealla hetkellä mukaan hyppäävä sijoittaja voi moninkertaistaa sijoituksensa.

Opiskelijoihin ja heidän sijoituksiinsa tämän hetken vaikea taloustilanne vaikuttaa varmasti negatiivisesti, sillä yleensä säästöihin kerätään rahaa tulevaisuutta varten. Tästä syystä tuskin kovin moni opiskelija on valmis riskeeraamaan sitä vähää minkä on saatu kerättyä säästöön.

Kuviosta 1 voidaan tarkastella yleisellä tasolla kotitalouksien sijoituksia. Kuten kuviosta voidaan todeta, on taloudellisesti heikkoina ajankohtina talletusten määrä selvästi suurin, kun taas rahastoja ja osakkeita on näinä aikoina pyritty välttelemään ja jopa vähentämään entuudestaan.

Kuvio 1. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, noteerattuihin osakkeisiin ja rahastoihin. (Tilastokeskus. 2011.)

2 SIJOITTAMISMUODOT RISKILUOKITTAIN

2.1 Pienin riskiluokka

Pienimpään riskiluokkaan kuuluvat sijoitusmuodot, joissa riski on lähes olematon ja riski pääoman menettämislle halutaan minimoida.

2.1.1 Tilisijoitukset

Tämä sijoitusmuoto sopii sijoittajalle silloin, kun halutaan varmasti tietää, että sijoitettu summa on käytettävissä tietyn ajan kuluttua. Sijoitettu pääoma säilyy ja tuotto on tasaista. Tämä sijoitusmuoto sopii sekä lyhyt- että pitkäaikaiseen säästämiseen. (Nordean www-sivut 2010.)

2.1.1.1 Talletussuojarahasto

Talletussuojarahasto on perustettu pankkien asiakkaiden varojen turvaksi. Sen tehtävänä on turvata pankin asiakkaiden saatavat pankilta, mikäli pankki ei pysty maksamaan asiakkailleen. Tileillä olevat rahat ovat suojattuja 100 000€:n asti, vaikka pankki ajautuisi maksukyvyttömyystilaan. Talletussuojarahasto kerää varoja jäsenpankeilta siltä varalta, että jokin jäsenpankeista päätyy maksukyvyttömäksi. Nämä jäsenpankit maksavat vuosittain kannatusmaksuja Talletussuojarahastolle, ja tämän maksun määräytymisperusteista säädetään laissa. Tarvittaessa Talletussuojarahasto voi ottaa myös luottoa, mikäli sen omat varat eivät riitä korvausten maksamiseen. (Talletussuojarahaston www-sivut 2011.)

2.1.2 Lyhyen koron rahastot

Tämä rahasto sijoittaa varat rahamarkkinoille, eli alle vuoden pituisiin korkosijoituksiin. Yleisiä sijoituskohteita ovat esim. valtion velkasitoumukset ja pankkien sijoitustodistukset. Tämä sijoittamismuoto on erittäin matalariskinen. Osa rahastoista voi kuitenkin tavoitella suurempaa tuottoa sijoittamalla osan salkusta esim. yritysten velkapapereihin tai pitempiin korkoihin, joissa riski on jossain määrin suurempi. Sijoituskohteet eri rahastoilla ovat usein samantyyppisiä, joten rahaston perimään palkkioon tulee kiinnittää huomiota ja vertailla eri rahastojen palkkioita. (Investorin www-sivut 2010.)

2.2 Keskitason riskiluokka

Tämä riskiluokka pitää sisällään keskipitkän ja pitkän koron rahastosijoitukset. Riskiluokitus näissä sijoituskohteissa on jo jonkin verran suurempi kuin pienimmän riskiluokan sijoituksissa. Riski johtuu pääasiassa korkomuutoksista, eli kun korot nousevat, rahaston omistamien velkakirjojen arvot laskevat, jolloin rahasto-osuuden arvokin laskee.

2.2.1 Keskipitkän ja pitkän koron rahastot

Keskipitkän koron rahastot sijoittavat lyhyt- ja pitkäaikaisiin korkoinstrumentteihin. Rahastojen sijoittamiseen vaikuttaa se, minkälaiset korkomarkkinoiden tuotto-odotukset ovat. Keskipitkän koron rahastoissa on siten kyse lyhyen ja pitkän koron sijoituksia tekevistä yhdistelmäkororahastoista.

Pitkän koron rahastoja voidaan kutsua myös obligaatiorahastoiksi. Pitkän koron rahastot sijoittavat pääosin pitkäaikaisiin, esim. valtion, yritysten tai julkisyhteisöjen liikkeellelaskemiin joukkolainoihin. Rahaston säännöissä määritellään miten rahasto tekee sijoituksia koti- ja ulkomaisiin sijoituskohteisiin. Tavoitteena on saada viitelainaindeksiä parempi kehitys. (Pörssisäätiön www-sivut 2011.)

2.2.2 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat korkoa tuottaviin kohteisiin ja osakkeisiin. Osuuksien painotukset voivat vaihdella esim. korkotason vaihtelun mukaan, tai rahastoyhtiön näkemysten mukaan markkinoiden kehityksestä. (Leppiniemi 2002, 102.)

2.3 Korkein riskiluokka

Tässä riskiluokassa riski sijoitetun pääoman menettämisestä on huomattavasti isompi kuin edellisissä riskiluokissa. Varsinkin osakesijoituksista puhuttaessa pääoman arvo saattaa heilahdella hyvinkin voimakkaasti.

2.3.1 Osakesijoitukset

Osakesijoituksissa on korkea tuotto-odotus, mutta samalla myös riski on korkea, sillä pääoman arvon vaihtelu voi olla hyvinkin voimakasta. Hajauttamalla sijoitukset useaan eri yhtiöön, toimialaan ja maantieteelliseen alueeseen riskiä voidaan pienentää (Nordean www-sivut 2010). Osakesijoittamisen puolesta puhuu tulokset sekä ulkomailta että suomalaisilta markkinoilta. Nämä osoittavat osakkeiden tuoton pitkällä

aikavälillä olevan korkeampia muihin sijoituskohteisiin verrattuna. (Puttonen 2002, 16.)

2.3.2 Kehittyville markkinoille sijoittavat rahastot

Tavoitteena näillä rahastoilla on pitkän aikavälin arvonnousu. Tähän tavoitteeseen pyritään aktiivisella salkunhoidolla. Sijoitustyylejä analysoitaessa keskitytään erityisesti kasvu- ja arvoryityksiin. Nämä rahastot sopivat sekä säästäjille että sijoittajille, jotka haluavat hyötyä kehittyvien maiden osakemarkkinoiden kehittymisestä ja hyväksyvät osakesijoittamiseen sisältyvän riskin. Lisäksi kehittyville markkinoille sijoittavat rahastot sopivat osaksi hajautettua salkkua.

Rahaston arvo voi lyhyellä aikavälillä heilahdella voimakkaastikin, joten markkinatilanne huomioiden on suositeltava sijoitusaika yli 5 vuotta. (Tapiola, 2011, 1.)

2.3.3 Erikoissijoitusrahastot

Erikoissijoitusrahastolla on oikeus poiketa sijoitusrahastolain asettamista rajoituksista sääntöjensä puitteissa. Erikoissijoitusrahastojenkin tulee hajauttaa riskiä. Ne voivat kuitenkin sijoittaa vapaammin ja suuremmalla riskillä kuin sijoitusrahastolain mukaan toimivat rahastot. Näin toimitaan esimerkiksi silloin, kun sijoitukset keskitetään vain muutamaankin kohteeseen tietyllä toimialalla tai maantieteelliselle alueelle. (Nordean www-sivut 2011.)

Muun muassa Hedge-rahastot voidaan luokitella erikoissijoitusrahastoiksi. Hedge-rahastoissa säännöt ovat huomattavasti sallivammat tavallisiin rahastoihin verrattuna, ja tämä mahdollistaa poikkeavat tuotot muihin rahastoihin verrattuna (SEB Gyllenbergin www-sivut 2011). Hedge-rahasto voi siis tehdä tuottoa markkinaolosuhteista riippumatta, ja näin ollen rahastojen menestys ei välttämättä ole lainkaan riippuvainen osakemarkkinoiden kehityksestä. Menestys riippuu yksinomaan rahaston sijoitusstrategiasta ja salkunhoitajan taidoista. (Saario 2005, 201.)

3 SIJOITUSTEN VEROTUSKÄYTÄNTÖ

Verotus on keskeisessä asemassa osakkeenomistajan varallisuuden kehityksessä. Kokonaisuutta ajateltaessa omistamiseen ja pääomatuloihin kohdistuva verotus on Suomessa raskasta ja veroympäristö epävakaa. (Saario 2005, 263.)

3.1 Luovutusvoittojen ja osingon verotus

Verotuksessa myyntivoittoa kutsutaan luovutusvoitoksi, joka on pääomatuloa. Luovutusvoiton verottamisesta on säännökset tuloverolain(TVL) 45 – 49 §:ssä ja luovutustappiosta TVL 50 §:ssä. Luovutusvoiton verotus tulee kysymykseen aina, kun luovutetaan omaisuutta tai oikeuden omistus toiselle vastiketta vastaan, mikä voi olla muutakin kuin rahaa. (Korpela 2008, 26.)

Kuitenkin enintään 1000 euron luovutusvoitot on säädetty verovapaaksi. Vaikka tämän säännöksen tarkoituksena on lähinnä verohallinnon tehtävien helpottaminen, on näistä verovapaista luovutuksista aina ilmoitettava esitetyt veroilmoituksen korjauksena. (Korpela 2008, 42.)

3.1.1 Luovutusvoiton laskeminen

Luovutusvoitto saadaan siten, että luovutushinnasta vähennetään hankintameno sekä luovutusvoiton hankkimisesta aiheutuneet menot. Hankintameno ja voiton hankkimismenon sijasta voidaan luovutusvoittoa laskiessa myyntihinnasta vähentää hankintameno-olettama. (Korpela 2008, 26.)

Hankintameno-olettamalla voidaan korvata hankintameno silloin, kun verovelvollinen ei sitä pysty selvittämään. Se on myös karkea keino ottaa huomioon rahanarvon muutos. Jos myyty omaisuus on omistettu vähintään 10 vuotta, on hankintameno-olettama 40%. Muuten hankintameno-olettama on aina 20% luovutushinnasta. Luovutusvoittojen ja -tappioiden ei tarvitse olla samantapaisesta omaisuudesta peräisin. Esimerkiksi omakotitalon luovutusvoitosta voidaan vähentää oaskemyynnistä aiheutuneet tappiot. (Korpela 2008, 48.)

3.2 Tappioiden vähennys

Luovutustappio on kyseessä silloin, kun vastikkeellisesti luovutetun hyödykkeen verotuksessa poistamaton hankintameno ja myyntikulut ovat yhteensä enemmän kuin hyödykkeen myyntihinta. Luovutustappiot voidaan vähentää vain samana tai kolmena seuraavana verovuotena hankituista veronalaisista luovutusvoitoista. Myös osakkeen tai muun arvopaperin arvon lopullinen menetys esim. konkurssin johdosta rinnastetaan luovutustappioon. Voitot ja tappiot lasketaan erikseen eikä niin, että verovapaista voitoista vähennettäisiin ensin vähennyskelpoinen tappio. (Korpela 2008, 42,87.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄ

4.1 Tutkimusmenetelmän ja aiheen valinta

Työ on kvantitatiivinen tutkimus, koska siinä kerätään tietoa isolta ihmisjoukolta. Lisäksi tutkimus johon tämän työn tuloksia verrattiin, oli tehty vastaavalla menetelmällä, joten kvalitatiivinen tutkimus ei olisi palvellut tutkimuksen tarkoitusta. Lomakekysely kohdistettiin kaikille opiskelijoille liiketoiminnan ja kulttuurin, tekniikan ja merenkulun sekä sosiaali- ja terveystieteiden toimialoille Satakunnan ammattikorkeakoulun Porin toimipisteissä.

Aihe löytyi oman kiinnostuksen kautta, ja lisäksi omakohtaista kokemusta sijoittamisesta löytyy niin osakkeista kuin rahastoistakin. En ole päiväkauppaa tekevä aktiivisijoittaja, vaan pikemminkin niinsanottu ”holdari”, joka sijoittaa pidemmälle aikavälille ja pitää sijoituksensa laskukausista huolimatta. Lisäksi törmäsin Timo Anttilan opinnäytetyöhön, jossa käsitellään Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sijoittajakäyttäytymistä. Kyseisessä työssä ehdotettiin jatkotutkimusta muun muassa opiskelijoiden riskinottohalukkuudesta ja mainittiin, että jokaisen toimialan tulisi tarjota opiskelijoille opintojakso sääsätisestä ja sijoittamisesta. Tämä onkin osa opinnäytetyön tutkimuskohteista, sillä selvitän opiskelijoiden mieleipidettä tällaisen kurs-

sin järjestämisen suhteen sekä mielenkiintoa osallistua kyseiselle kurssille jos tällainen mahdollisuus tulisi.

Anttilan tutkimus tehtiin 2009, ja nyt noin kolme vuotta myöhemmin teen vastaavan kyselyn ja analysoin tuloksia keskenään. Anttilan tutkimuskysymys koski eroavaisuuksia sijoittamis- ja säästämiskäyttäytymisen suhteen eri toimialojen opiskelijoiden kesken. Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymys koostuu Anttilan tutkimuksen ja tämän tutkimuksen tulosten eroista ja näiden analysoinneista. Onko tuloksissa merkittäviä muutoksia, ja jos on, niin mistä ne voisivat johtua. Tällä hetkellä erityisesti yleisen taloustilanteen heikko tila vaikuttaa varmasti sijoitushalukkuuteen negatiivisesti.

4.2 Aineiston kerääminen

Kysely suoritettiin sähköpostin kautta jaettavalla lomakekyselyllä. Lomakepohjana toimi E-lomake. Kysely lähetettiin ryhmäsähköpostina (Liite 1) 23.3.2012 liiketoiminnan ja kulttuurin, tekniikan ja merenkulun sekä sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille joita oli yhteensä 3033. Vastausaikaa kyselyyn annettiin kaksi viikkoa. Vastauksia tuli luonnollisesti eniten kyselyn ensimmäisinä päivinä (Kolmen ensimmäisen päivän aikana vastauksia 307), jonka jälkeen vastaustahti hiipui tasaisesti. Vastausaikaa oli annettu kuitenkin kaksi viikkoa, joten pitkän vastausajan takia lähetettiin vielä muistutusviesti (Liite 2) kyselystä opiskelijoille, jonka jälkeen vastauksia saatiin neljän päivän aikana vielä 182. Tämä osoittautuikin kannattavaksi, sillä ilman muistutusta vastauksia olisi tullut noin kolmasosa vähemmän, ja se olisi laskenut kyselyn vastausprosentin aivan liian pieneksi.

Kyselyssä käytettiin E-Lomaketta koska SAMK oli kyseisen palvelun asiakas ja se oli näin ollen helposti käytettävissä. Lisäksi lomakkeen luominen onnistui helposti kohtuullisella itseopiskelulla. Tuloksien analysointi onnistui E-Lomakkeen verkkokäyttöliittymän kautta, josta sai helposti ja nopeasti muokkaamalla haluamansa tiedot kyselystä, vain pienet laskutoimitukset jäivät käyttäjän harteille. Lopuksi tulokset analysoitiin ja niitä verrattiin vuoden 2009 kyselyn tuloksiin.

5 TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI

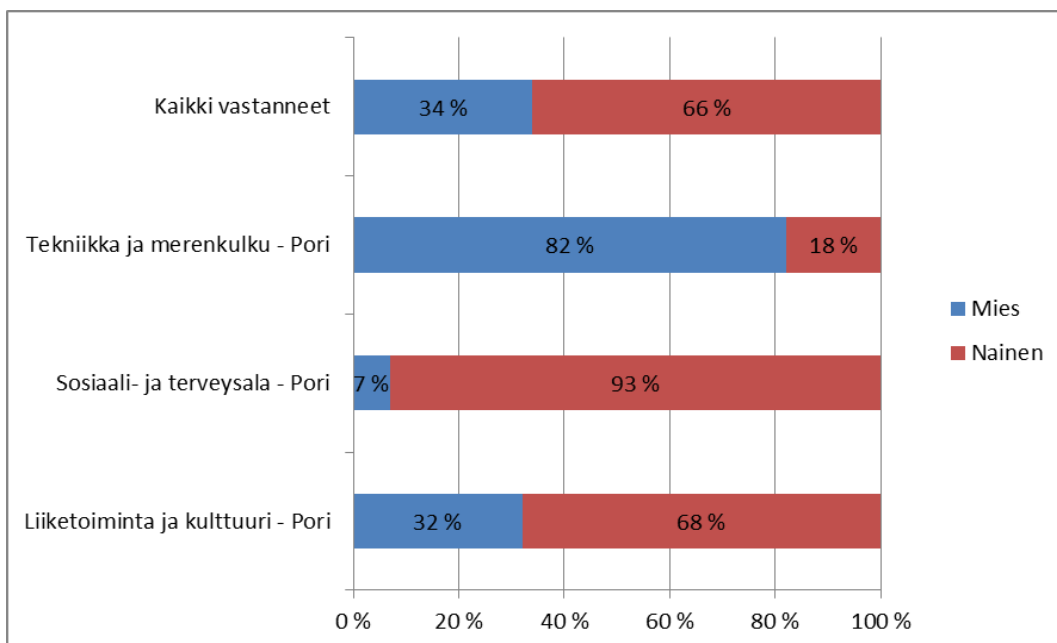
5.1 Vastaajien sukupuoli, ikäjakauma ja toimipiste

Kyselylomake lähetettiin sähköpostin kautta yhteensä 3033:lle opiskelijalle. Jakauma kyselyn saaneiden kesken toimipisteiden välillä oli seuraavanlainen: Liiketoiminta ja -kulttuuri 885 opiskelijaa, Sosiaali- ja terveysala 1052 opiskelijaa sekä Tekniikka ja merenkulku 1096 opiskelijaa.

Kyselyyn saatiin vastauksia 507 ja vastausprosentti kaikkien kyselyn saajien kesken oli noin 17%. Tavoittelin vastausprosentiksi yli 20 % mikä olisi ollut lähellä vertailtavan tutkimuksen vastausprosenttia, joka oli noin 27 %. Liiketoiminnan ja -kulttuurin puolelta kysely tavoitti 885 opiskelijaa ja vastauksia saatiin 189, vastausprosentin ollessa noin 21 %. Tekniikan ja merenkulun puolelta kysely tavoitti 1096 opiskelijaa ja vastauksia saatiin 122, jolloin vastausprosentti 11 % oli toimipisteistä alhaisin. Sosiaali- ja terveysalalta kysely tavoitti 1052 opiskelijaa ja vastauksia saatiin 196, vastausprosentiksi tuli noin 19 %. Liiketalouden opiskelijoilta saatiin parhaiten vastauksia, kun taas Tekniikan opiskelijoilta saatu vastausprosentti oli melko huono, pudottaen kokonaisvastausprosenttia huomattavasti.

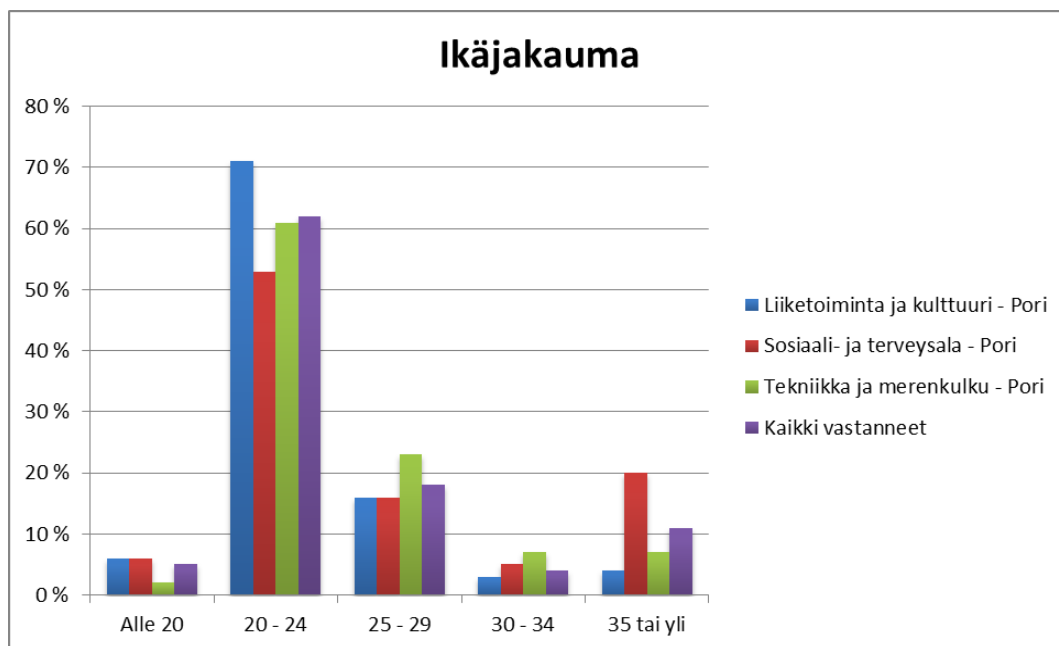
Kuten vertailtavassa tutkimuksessa, suurin osa vastaajista olis naisia. 2009 naisten osuus vastaajista oli 68%, nyt naisten osuus vastanneista oli hivenen pienempi 66%.

Sukupuolijakauma vastanneiden kesken jakautui kuvion 2 mukaisesti.

Kuvio 2. Sukupuolijakauma

Seuraavasta kuviosta selviää vastaajien ikäjakauma. Suurin osa vastaajista sijoittui iältään 20-24- vuotiaiden sarakkeeseen, ja keskiarvosta eniten poikkesi sosiaali- ja terveysalan opiskelijat, joista 35 vuotiaita tai vanhempia oli noin 20% kun muissa toimipisteissä vastaajia tästä ikäluokasta oli alle 10%. 20 – 24- vuotiaista sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita oli suhteessa vähiten. Muut ikäluokat jakautuivat melko tasan. Merkittävimmät erot ikäjakaumassa vuoden 2009 tutkimuksen tuloksiin verrattaessa havaittiin 20 – 24- vuotiaiden sekä 35- vuotiaiden tai sitä vanhempien osalta. Nyt 20-24- vuotiaita vastaajia oli vajaa 10% vähemmän, kun taas 35- vuotiaita tai sitä vanhempia oli vastaajista noin 5% enemmän.

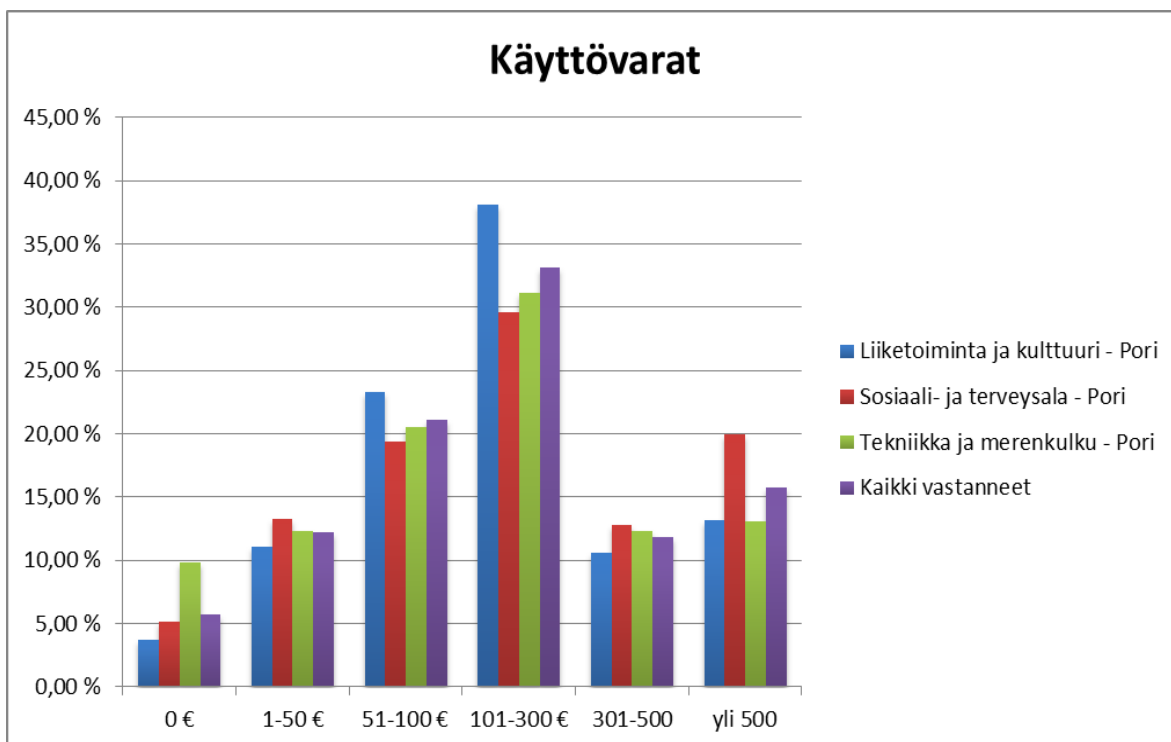
Kuvio 3. Ikäjakauma

5.2 Käyttövarat

Opiskelijoilta kysyttiin paljonko heille jää käyttövaroja pakollisten menojen jälkeen kuukaudessa. Valtaosalla vastaajista jäi kuukaudessa käyttörahaa 101 – 300 € (33 %) tai 51 – 100 € (21 %). Merkittävimmät erot vuoden 2009 tutkimukseen käyttövarojen suhteen ilmeni Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoissa, joilla käyttövarat kuukaudessa ovat yli 500 €. 20 % Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista mainitsee käyttövaroihin yli 500€ kuukaudessa, kun vuonna 2009 vastaava luku on noin 10%, eli määrä on tuplaantunut vuoden 2009 kyselystä.

Käyttövaroja kysyttäessä tulkinnanvaraa on paljon, sillä pakolliset menot on voitu käsittää hyvinkin eri tavalla. Osa vastaajista voi käsittää pakollisiksi menoiksi esimerkiksi pelkän vuokran ja laskut, kun taas toiset voivat laskea tähän ruokakulut ja muut vastaavat. Lopputulokset olivat kuitenkin hyvin samanlaiset kuin vuoden 2009 tutkimuksessa, suurimpana poikkeuksena siis sosiaali- ja terveysalan vastaajien osalta, joilla käyttövarat ovat selvästi kasvaneet.

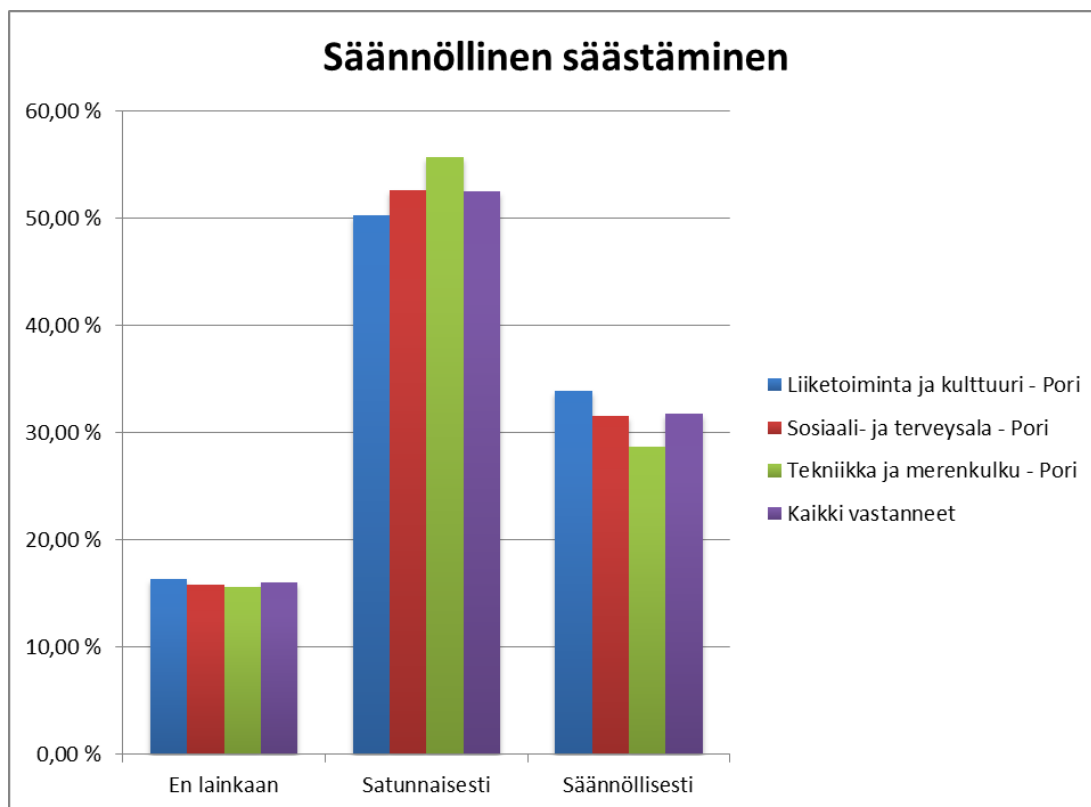

Kuvio 4. Opiskelijoiden käyttövarat pakollisten menojen jälkeen

5.3 Opiskelijoiden säästäminen

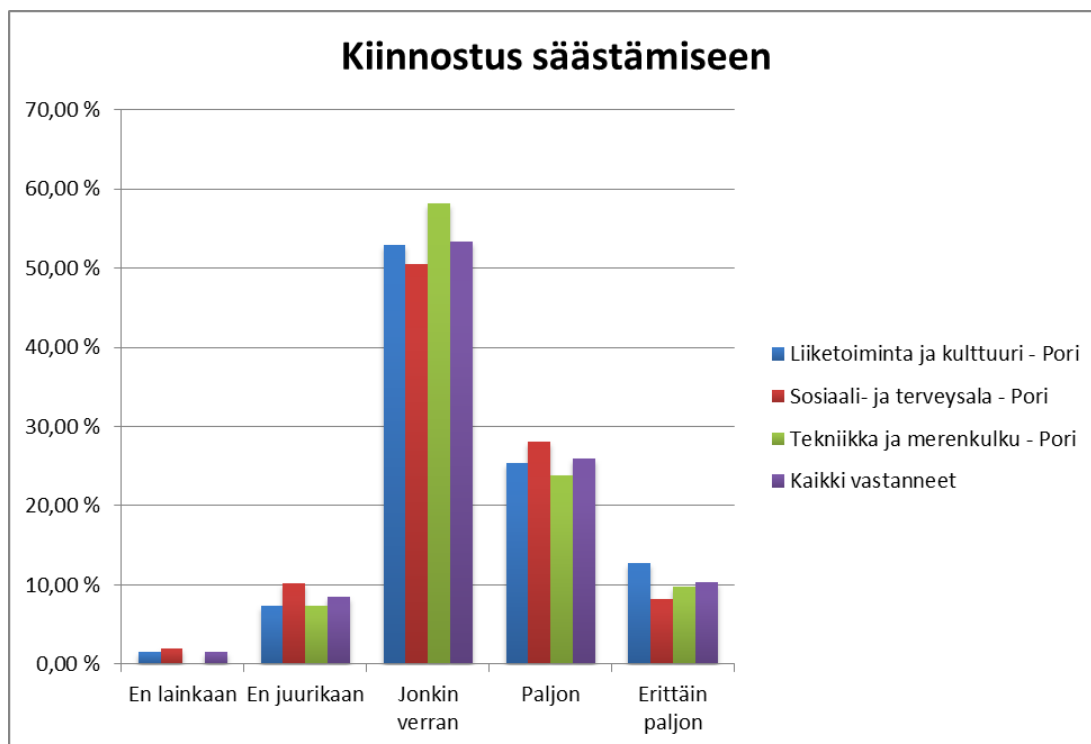
Vuoden 2009 tutkimukseen verrattaessa säännöllisesti säästäviä oli kaikissa toimipisteissä enemmän. 32 % vastaajista ilmoitti säästävänsä säännöllisesti, kun vuonna 2009 luku oli 28%. Myös niiden opiskelijoiden kohdalla jotka ilmoittivat etteivät säästä lainkaan, oli luku hieman kasvanut. Nyt 16 % opiskelijoista ei säästä lainkaan, kun taas vuoden 2009 tutkimuksessa luku oli 13 %. Satunnaisesti säästäviä oli vähemmän, nyt satunnaisesti ilmoitti säästävänsä 52 %, kun vuonna 2009 luku oli 59 %. Erot olivat kokonaisuudessaan kuitenkin melko pieniä, eikä suuria eroja toimipisteiden välillä ilmennyt.

Kuvio 5. Säännöllinen säästäminen

5.3.1 Kiinnostus

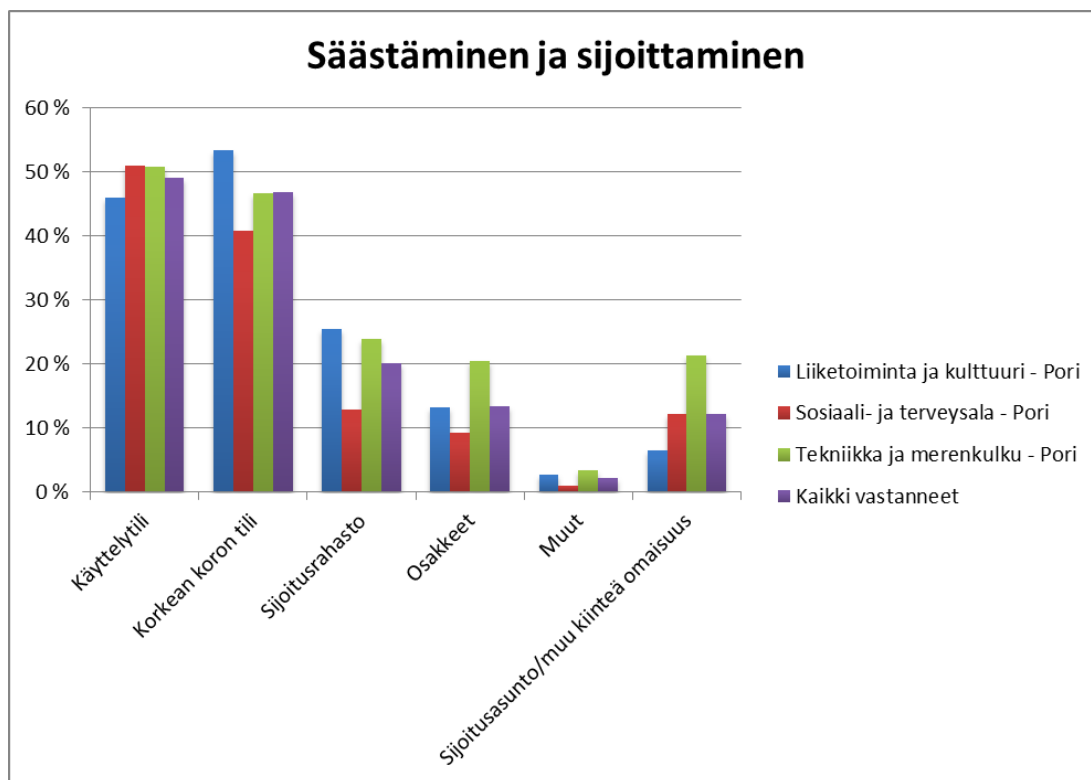
Vuoden 2009 tutkimuksessa 80 % opiskelijoista ilmoitti olevansa kiinnostuneita säästämisestä jonkin verran tai enemmän, joten kiinnostus säästämistä kohtaan on noussut, luvun nyt ollessa 90 %. Nousua säästämisinnostukselle on tullut siis lähes 10 prosenttiyksikköä. Vuonna 2009 paljon tai erittäin paljon säästäviä oli yhteensä hiukan yli 20 %, kun taas tässä kyselyssä sama luku oli noin 36 %. Tätä eroa voidaan pitää jo merkittävänä, sillä luku on lähes tuplaantunut vuoden 2009 kyselystä. Toimipisteittäin katsottuna merkittävimpana erona sosiaali- ja terveysalan opiskelijat ovat enemmän kiinnostuneita säästämisestä nyt vuoteen 2009 verrattaessa. Vuonna 2009 sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista reilu 15 % ilmoitti olevansa kiinnostuneita paljon tai erittäin paljon säästämisestä, nyt luku oli noin 36 %. Ero on merkittävä, ja tämä voi selittyä käteen jäävien tulojen kasvulla (Kuvio 4) sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden kohdalla.

Kuvio 6. Kiinnostus säästämiseen

5.3.2 Sijoituskohteet

Tilisäästäminen on edelleenkin suosituin vaihtoehto, kuten se oli vuoden 2009 kyselyssäkin. Mainittavana erona tilisäästämisen kohdalla ilmeni liiketoiminnan pienempi osuus muihin toimipisteisiin verrattuna, kun vuonna 2009 liiketoiminnan yksikössä prosenttiluku oli selvästi isoin käyttelytilin ja korkean koron tilin kohdalla. Sijoitusrahastojen osuus on kasvanut 14 %:sta noin 20:een prosenttiin. Osakkeiden osuus on myös noussut 8 %:sta noin 13:een prosenttiin, toimipisteiden välillä merkittävimmän eron ollessa tekniikan opiskelijoiden kohdalla. 2009 heistä osakkeisiin sijoitti 10%, nyt luvun ollessa 20 %. Lisäksi mainittava ero tuli tekniikan ja merenkulun opiskelijoiden kohdalla sijoitusasunto/muu kiinteä omaisuus vaihtoehdossa, 2009 luku oli vajaa 15 % kun nyt se on reilu 21 %.

Kuvio7. Säästämisen ja sijoittamisen kohteet

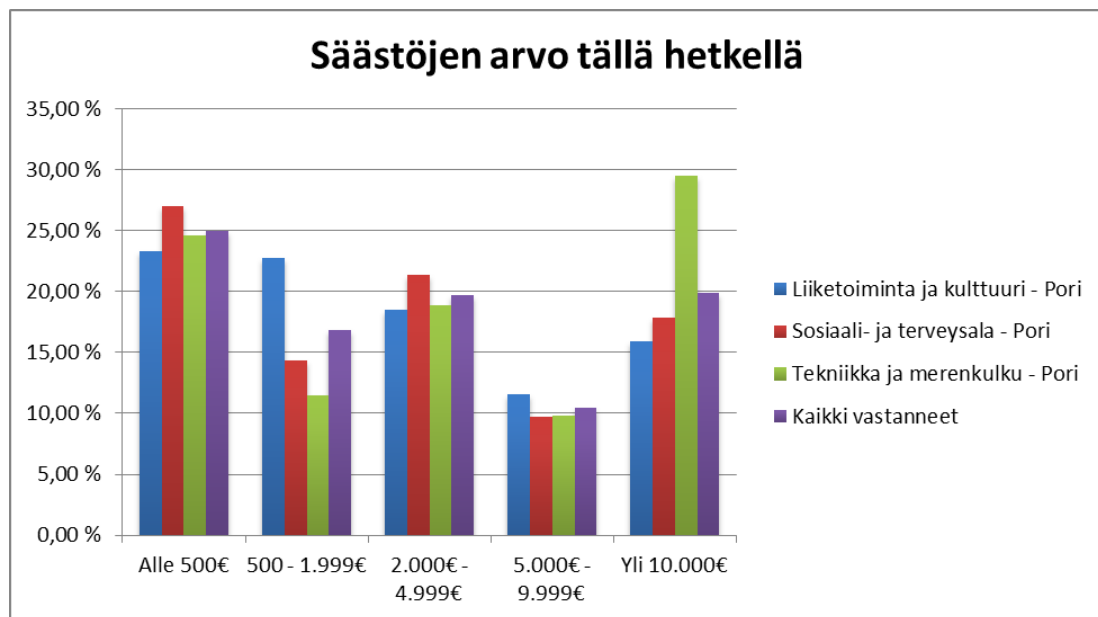
5.3.3 Säästöjen arvo

Erot opiskelijoiden säästöissä verrattuna vuoteen 2009 ilmeni seuraavanlaisia eroja. Varsinkin tekniikan opiskelijoiden kohdalla yli 10.000 € vastanneita oli lähes 30%, kun vuoden 2009 tutkimuksessa luku oli vajaa 20 %, eli lukema on kolmanneksen suurempi. Muidenkin toimipisteiden kohdalla vastaava lukema on isompi, sillä 2009 muissa toimipisteissä yli 10.000 € säästöt omaavia opiskelijoita oli alle 15 %, kun nyt heitä oli 15 – 20 % (kuvio 8). Alle 500 € vastanneita sen sijaan oli vähemmän. Vuoden 2009 opiskelijoilla alle 500 € säästöjä oli kolmanneksella, kun nyt vastaava määrä säästöjä ilmeni neljänneksellä opiskelijoista. 500 – 1999 € oli vuonna 2009 vajaa 25 %, kun nyt vastaava lukema on noin 17%. 2000 – 4999 € vastanneiden osuus oli kasvanut noin neljä prosenttiyksikköä. 5000 – 9999 € vastanneiden kesken ei merkittäviä eroja havaittu.

Opiskelijoiden säästämisen suhteen havaittiin siis selvä ero vastausvaihtehtojen ääripäissä. Säästöt ovat kasvaneet vuodesta 2009 selvästi, ja tämä selittyikin osittain

kiinnostuksen kasvulla sijoittamista kohtaan (kuvio 6), sekä käyttövarojen kasvulla. (kuvio 4)

Lisäksi opiskelijoilta kysyttiin ovatko he tehneet sijoitussuunnitelmaa. Tulokset olivat lähes vastaavat tämän suhteen vuonna 2009. Aikaisemmassa tutkimuksessa 91 % opiskelijoista ei ollut tehnyt sijoitussuunnitelmaa, nyt luku oli noin 89 %.

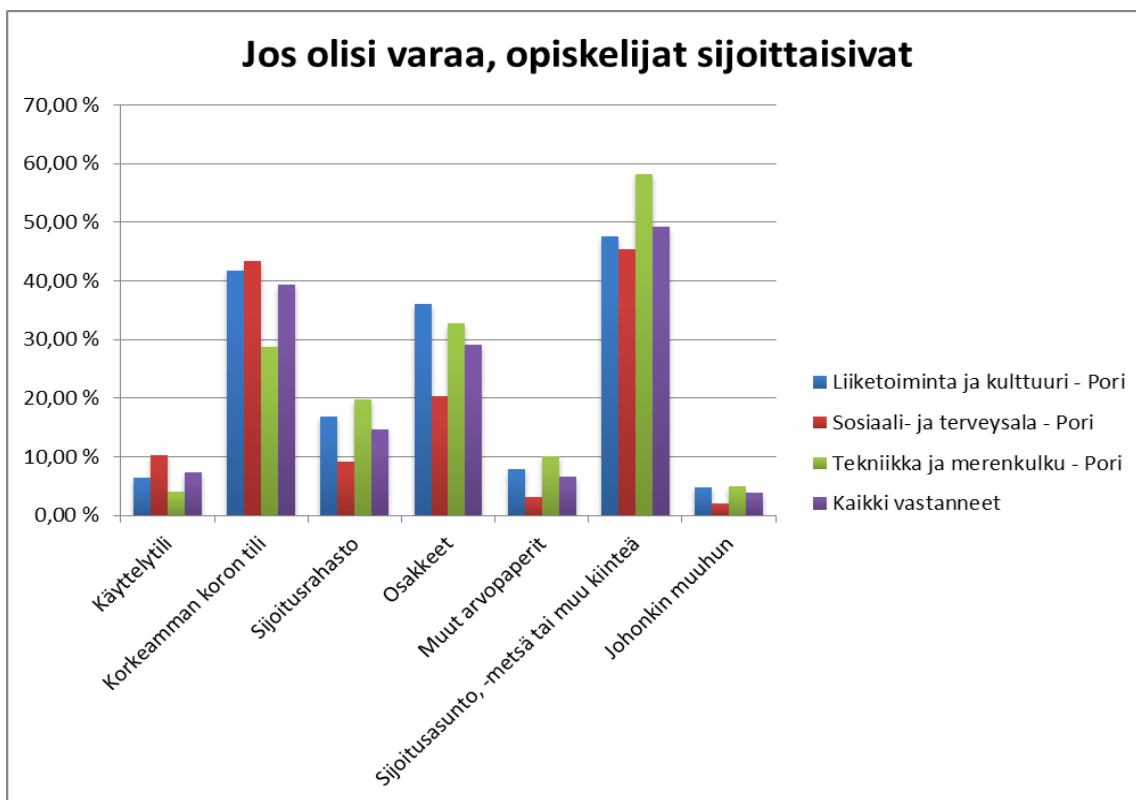

Kuvio 8. Säästöjen kokonaisarvo tällä hetkellä

5.3.4 Suosituimmat sijoituskohteet

Tällä hetkellä opiskelijat sijoittaisivat huomattavasti enemmän kiinteään omaisuuteen kuin vuonna 2009. Luku on noussut kaikkien opiskelijoiden kesken lähes kaksikymmentä prosenttiyksikköä, noin 32 %:sta hiukan yli 49 %:iin. Lisäksi kiinnostus osakkeita kohtaan on kasvanut lähes kymmenellä prosenttiyksiköllä aikaisemmasta, jolloin se oli noin 20%. Tilisijoituksia, rahastoja ja muita arvopapereita kohtaan kiinnostus pysyi lähes samana kolmen vuoden takaisesta.

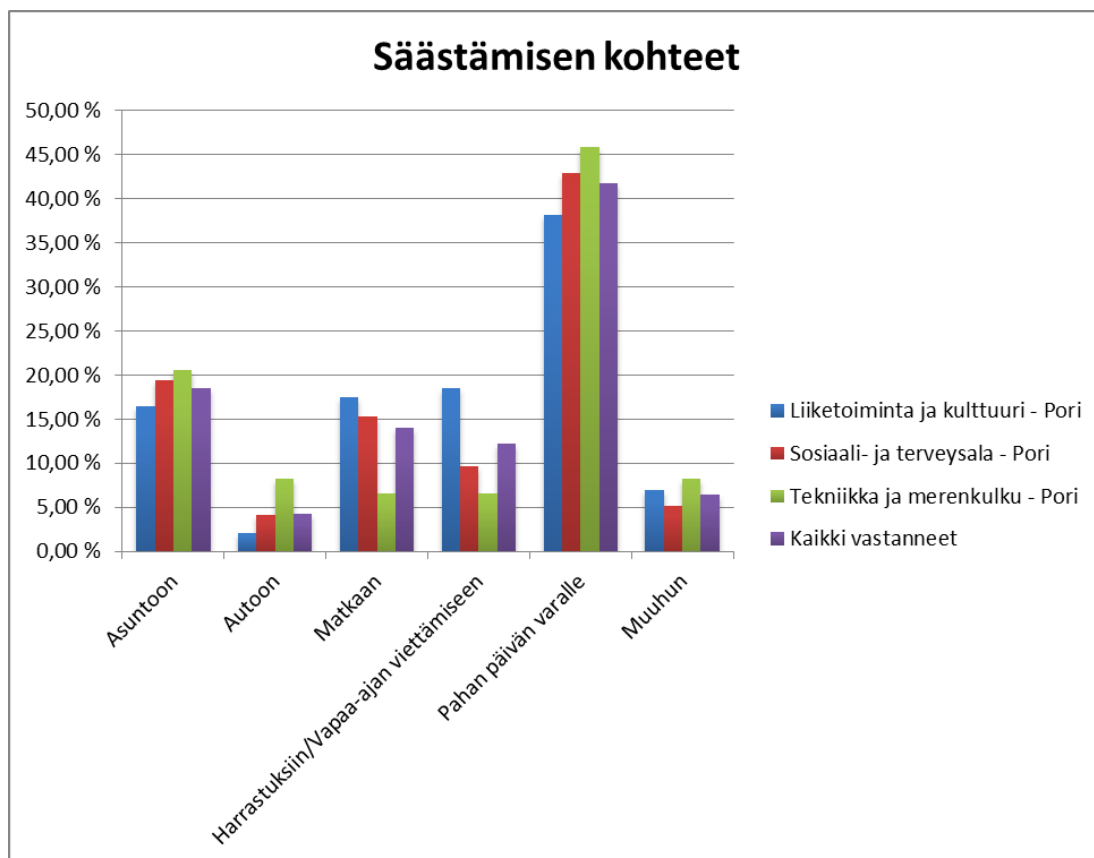
Tästä voidaan päätellä opiskelijoiden riskinottohalukkuuden kasvaneen, sillä kiinnostus riskialttiimpia osakkeita kohtaan on noussut kaikilla toimipisteillä lähes kymmenen prosenttiyksikköä.

Kuvio 9. Suosituimmat sijoituskohteet

5.3.5 Syyt säästämislle

Syyt säästämislle olivat lähes identtiset verrattaessa aikaisempaan tutkimukseen. Erot verrattaessa kaikkia opiskelijoita olivat enimmilläänkin vain muutaman prosenttiyksikön luokkaa, eli merkittävää eroa ei vuoden 2009 tutkimukseen tältä osin ilmennyt. Yksittäisiä toimipisteitä tarkasteltaessa suurin ero ilmeni sosiaali- ja terveysalan opiskelijoissa, jotka säästävät asuntoa varten. Aikaisemmin heitä oli noin 10 %, kun nyt lukema on reilu 19 %, eli lähes tuplaantunut. Tähän voidaan hakea selitystä sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden kiinnostuksen merkittävästä kasvamisesta säästämisen suhteen. (kuviot 6)

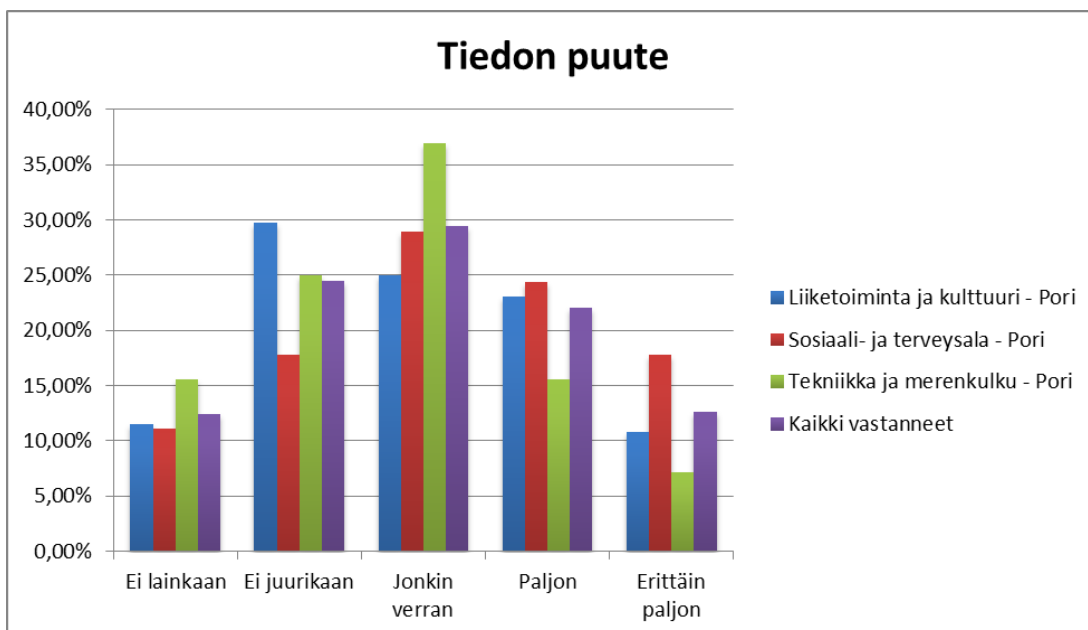
Kuvio 10. Syyt säästämiselle

5.4 Sijoituskäyttötymiseen vaikuttavat asiat

Opiskelijoilta kysyttiin kuutta eri syytä miksi heillä ei ole sijoituksia. Yhteensä 367:lla opiskelijalla ei ollut sijoituksia.

5.4.1 Tiedon puute

Ensimmäinen kohta käsitteli tiedon puutetta. (kuvio 11) Kaikkien vastanneiden kesken tiedon puute syynä sijoitusten puuttumiselle on jonkin verran laskenut. Noin 40 % opiskelijoista vastasi aikaisempaan tutkimukseen tiedon puutteen vaikuttavan joko paljon tai erittäin paljon, kun nyt sama luku oli vajaa 35 %. Yksittäisistä toimipisteistä esille voidaan nostaa liiketalouden opiskelijat. Vuonna 2009 lähes puolet liiketalouden opiskelijoista ilmoitti tiedon puutteen vaikuttavan joko paljon tai erittäin paljon sijoittamiseen, kun nyt lukema on vajaa 34 %. Tietomäärä opiskelijoiden keskuudessa on siis jonkin verran lisääntynyt sijoittamisen suhteen.

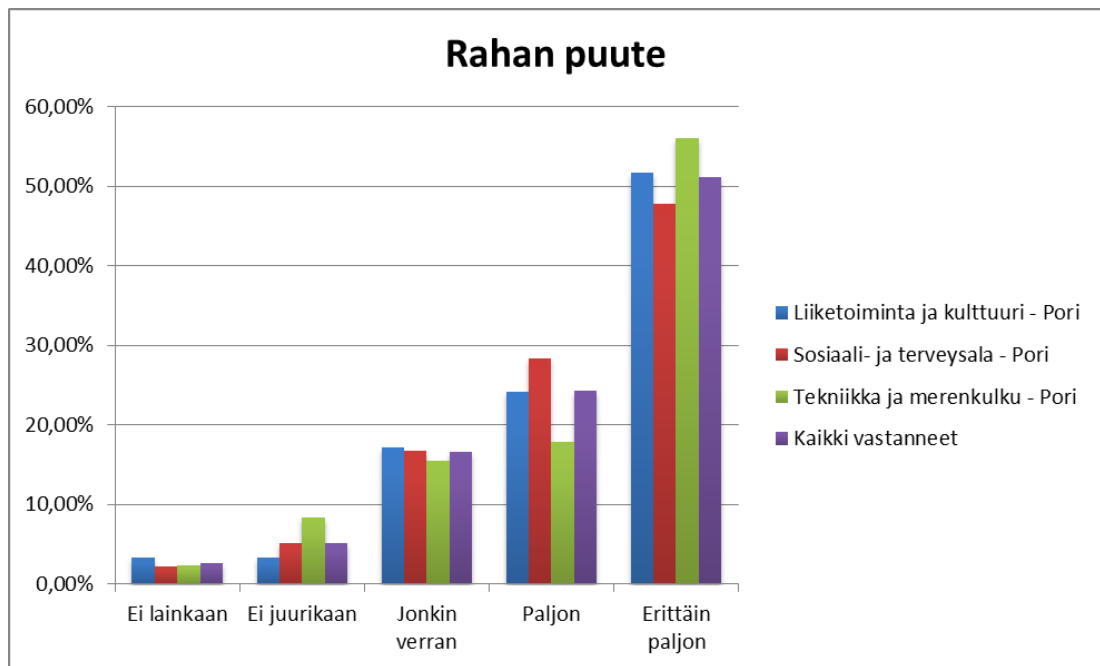

Kuvio 11. Tiedon puute

5.4.2 Rahan puute

Seuraavaksi opiskelijoilta kysyttiin rahan puutteen vaikutusta sijoittamisintoon. Tähän kohtaan ei merkittäviä eroja ilmennyt verrattuna aikaisempaan kyselyyn. 2009 noin 90 % ilmoitti rahan olevan syy siihen, miksi he eivät sijoita. Nyt luku oli noin 92 %, eli ero on varsin marginaalinen. Yksittäisissä toimipisteissä merkittävin ero ilmeni tekniikan opiskelijoissa. Aikaisemmin heidän mielestään rahan puute oli syynä sijoitusten puuttumiselle 45:llä prosentilla, kun nyt lukema on 56 %.

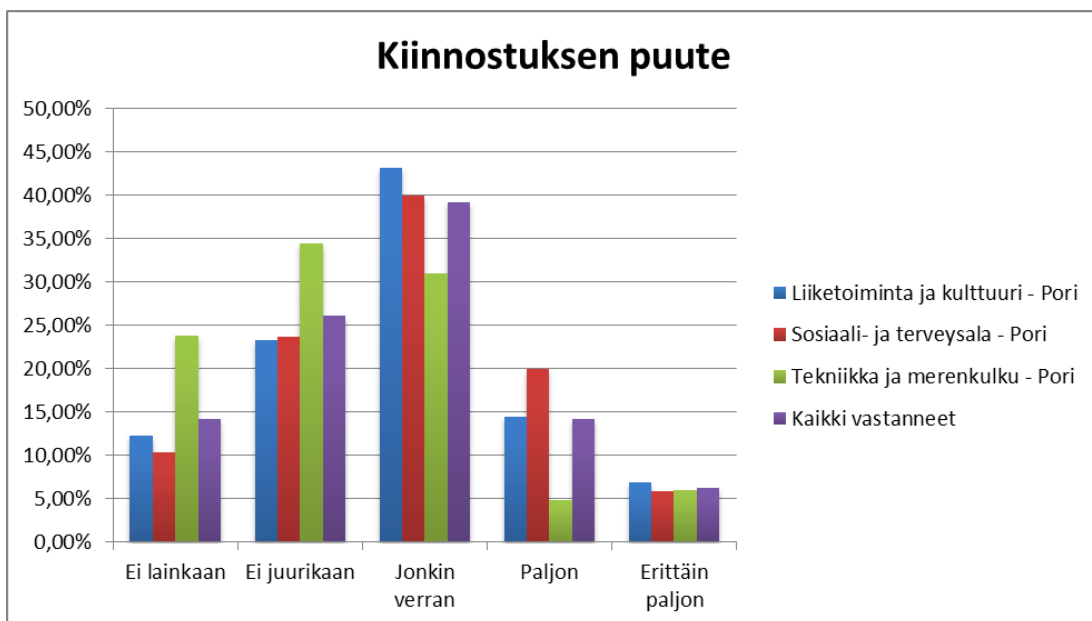

Kuvio 12. Rahan puute

5.4.3 Kiinnostuksen puute

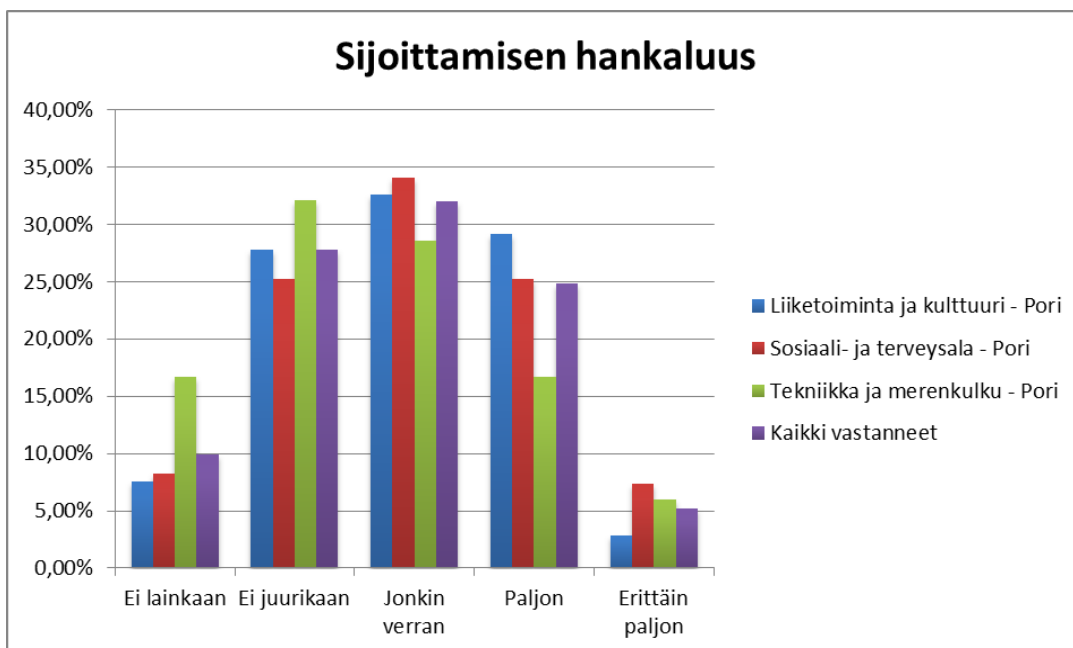
Kiinnostuksen puute sijoittamista kohtaan on laskenut jonkin verran. Paljon tai erittäin paljon vastasi aiemmin noin 33 %, kun nyt paljon tai erittäin paljon vastasi reilu 20 %. Eniten kiinnostus sijoittamista kohtaan on kasvanut sosiaali- ja terveysalan opiskelijoilla. Aikaisemmin heistä erittäin paljon vastasi noin 16 %, kun nyt luku on pudonnut reilu 5 %:iin.

Kuvio 13. Kiinnostuksen puute

5.4.4 Sijoittamisen hankaluus

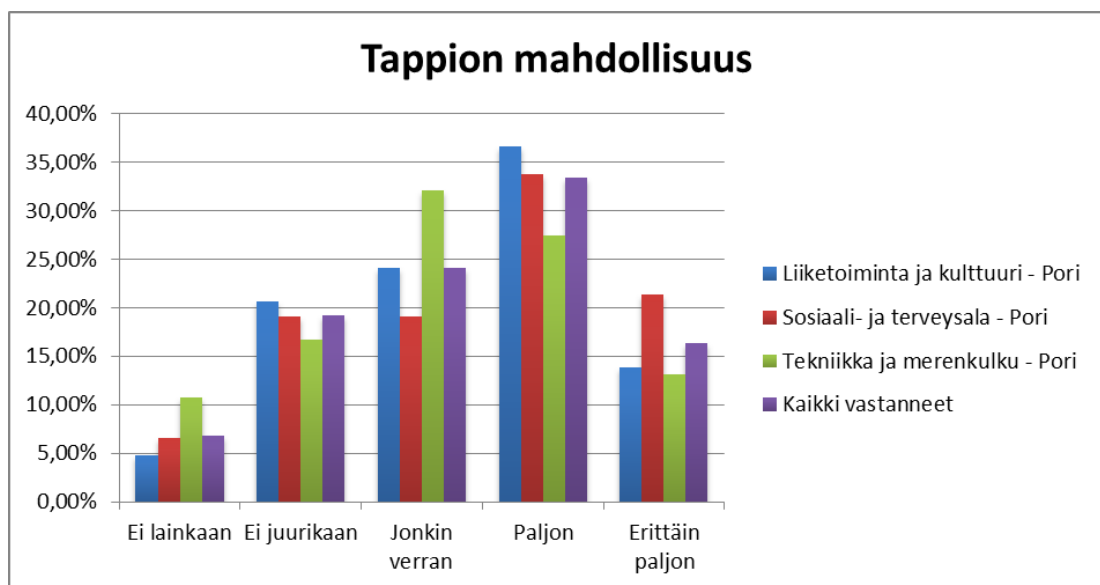
Sijoittaminen koetaan nykyään jonkin verran hankalemmaksi kuin aikaisemmin. Vuonna 2009 noin 20 % opiskelijoista ilmoitti sijoittamisen hankaluuden olevan syynä sijoittamisinnolle, kun nyt vastaava luku on 30 %, eli lukema on kolmanneksen suurempi.

Kuvio 14. Sijoittamisen hankaluus

5.4.5 Tappion mahdollisuus

Tappion mahdollisuus oli yksi suurimmista vaikuttajista sijoittamisintoon vuonna 2009. Tuolloin noin 80% opiskelijoista koki tappion mahdollisuuden vaikuttavan jonkin verran, paljon tai erittäin paljon sijoittamisintoon. Nyt vastaava lukema on noin 72 %, eli se on hiukan laskenut, mutta sillä on edelleenkin suuri vaikutus opiskelijoiden keskuudessa. Isoin muutos havaittiin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoissa, joista 2009 vain noin 10 % koki, ettei tappioiden mahdollisuus vaikuta heidän sijoittamisintoonsa. Nyt vastaava luku on noin 26 %, eli tappioiden pelko on selvästi pudonnut aikaisemmasta sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden keskuudessa.

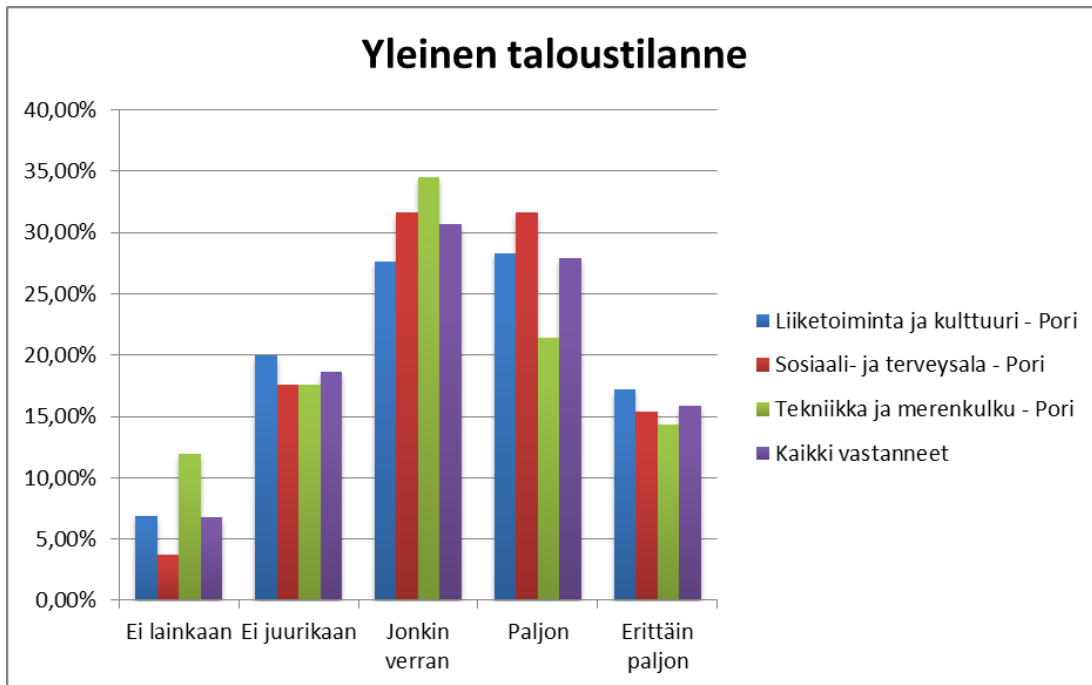

Kuvio 15. Tappion mahdollisuus

5.4.6 Yleinen taloustilanne

Yleisestä taloustilanteesta kysyttäessä oli ajankohta kyselylle tietyiltä osin huono. Taloustilanne yleisesti oli molempien kyselyiden hetkellä vähintäänkin epävakaa, ja näin ollen kyselyiden tuloksetkin vastasivat tältä osin toisiaan. Kaikkien opiskelijoiden kesken erot olivat korkeintaan muutaman prosenttiyksikön luokkaa, eikä merkittäviä eroja havaittu myöskään toimipisteitä verrattaessa.

Olisikin ollut mielenkiintoista tutkia eroja tämän kysymyksen tuloksissa, jos taloustilanne olisi ollut yleisesti parempi. Näin oltaisiin nähty miten taloustilanne oikeasti vaikuttaa opiskelijoiden sijoittamisinnostukseen, ja miten se olisi muuttunut jos taantumaa ei olisi.

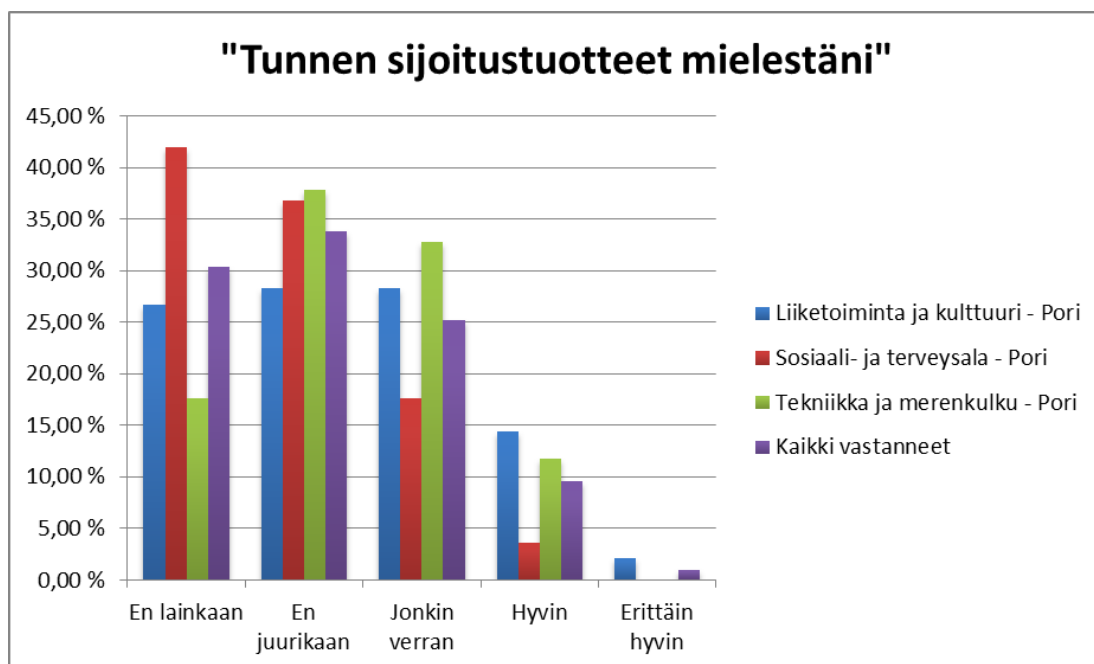
Kuvio 16. Yleinen taloustilanne

5.5 Sijoitustietous

Seuraavat kysymykset käsittelivät opiskelijoiden tietoutta sijoittamisen suhteen, sekä heidän uskoa omaan kykyihinsä.

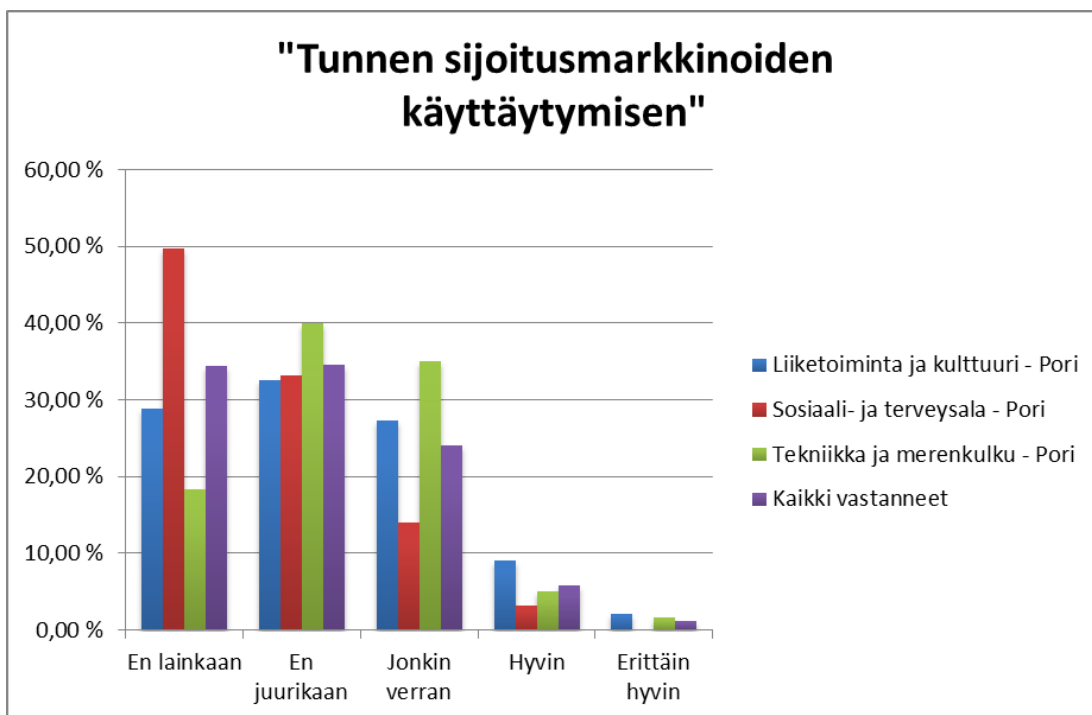
Opiskelijoiden sijoitustuotteiden tuntemus heidän omasta mielestään on muuttunut jonkin verran vuodesta 2009. Edelleenkin vain hyvin pieni osa opiskelijoista uskoi tuntevänsa sijoitustuotteet erittäin hyvin. Sen sijaan hyvin sijoitustuotteet uskoi tuntevänsa kaksinkertainen määrä vuoteen 2009 verrattuna, jolloin lukema oli 5 %. Tällä hetkellä sijoitustuotteita uskoi jonkin verran tuntevänsa 25 %, mikä on noin kymmenen prosenttiyksikköä vähemmän aikaisempaan verrattuna. En lainkaan tai en juurikaan vaihtoehtoa valitsi noin 62 % opiskelijoista, mikä on lähes vastaava luku vuoden 2009 tutkimukseen verrattaessa.

Toimipisteistä erottui eniten sosiaali- ja terveystalouden opiskelijoiden tulokset, missä erityisesti omaan sijoitustuotetuntemukseen ei uskottu lainkaan. Nyt lukema oli 42 %, kun aikaisemmassa tutkimuksessa se oli noin 27 %. Lisäksi isompi osa liiketalouden opiskelijoista uskoi tuntevansa sijoitustuotteet hyvin tai erittäin hyvin nyt, kuin vuonna 2009, jolloin luku oli vain reilu 5 % eli kolmannes tämän hetkisestä tuloksesta. Tähän saattaa jonkin verran vaikuttaa esimerkiksi koulun kurssitarjontaa liiketalouden puolelta, ja onko sijoitusta jotenkin käsitteleviä kursseja lisätty vuodesta 2009.

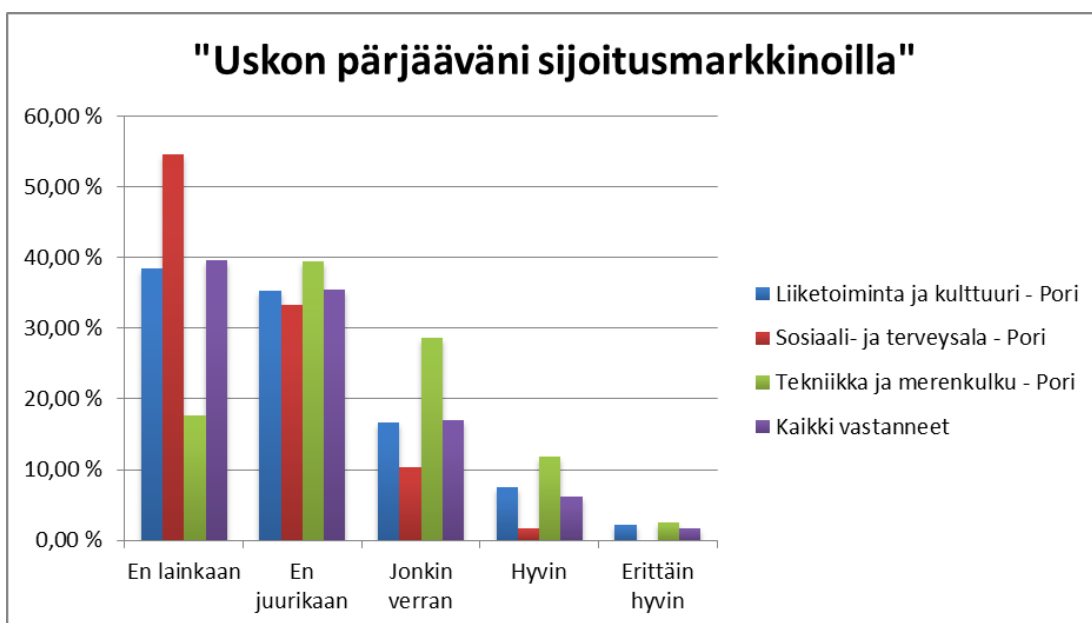
Kuvio 17. Sijoituskohteiden tuntemus

Opiskelijoiden vastaukset sijoitusmarkkinoiden tuntemuksesta (kuviokuva 18) seurasivat samaa linjaa kuin vuoden 2009 kyselyssä, eli kuviokuva on hyvin samankaltainen kuin edellisessä kysymyksessä. Sosiaali- ja terveystalouden opiskelijoista 50 % ilmoitti ettei tunne sijoitusmarkkinoiden käyttäytymistä ollenkaan. Vuonna 2009 luku oli noin 39 %, eli sijoitusmarkkinoiden tuntemus toimipisteellä on jonkin verran laskenut. Muuten vastaukset mukailivat vuoden 2009 tutkimusta.

Kuvio 18. Sijoitusmarkkinoiden tuntemus

Myös seuraavan kysymyksen vastaukset olivat lähes identtisiä vuoden 2009 kyselyyn verrattuna. Ainoa enemmän poikkeava tulos saatiin tekniikan opiskelijoiden kohdalla, joiden usko omaan kykyihin sijoitusmarkkinoilla on noussut. Aikaisemmin vähintään jonkin verran uskoi pärjäävänsä noin 40 %, nyt luku on vajaa 43 %. Prosenteissa ero ei ole iso, mutt nyt vastaajista isompi osa ilmoitti pärjäävänsä sijoitusmarkkinoilla hyvin tai erittäin hyvin.

Kuvio 19. Pärjääminen sijoitusmarkkinoilla

Seuraavaksi opiskelijoilta selvitettiin mistä he ovat saaneet tietonsa sijoittamiseen liittyen. Pankista, koulusta ja kavereilta oltiin saatu tietoa lähes täysin samassa suhteessa kuin vuonna 2009. Erityisesti liiketalouden opiskelijoiden kohdalla sama lukema koulusta saadulle tiedolle antaa viitteitä siihen, että kurssit käsittelevät sijoittamiseen liittyviä asioita yhtä paljon kuin aikaisemminkin. Suurin ero oli internetistä tietoa hakevilla opiskelijoilla. Aikaisemmin internetistä haki tietoa noin 22 % opiskelijoista, kun nyt lukema on vajaa 36 %. Erityisesti tekniikan opiskelijat hakevat enemmän tietoa internetistä nyt verrattuna vuoteen 2009. Silloin heistä haki internetistä tietoa reilu 25 %, kun nyt samainen luku on 50 %. Myös liiketalouden opiskelijat hakeva nykyään enemmän tietoa internetistä, luku on noussut noin 10 prosenttiyksikköä vuodesta 2009.

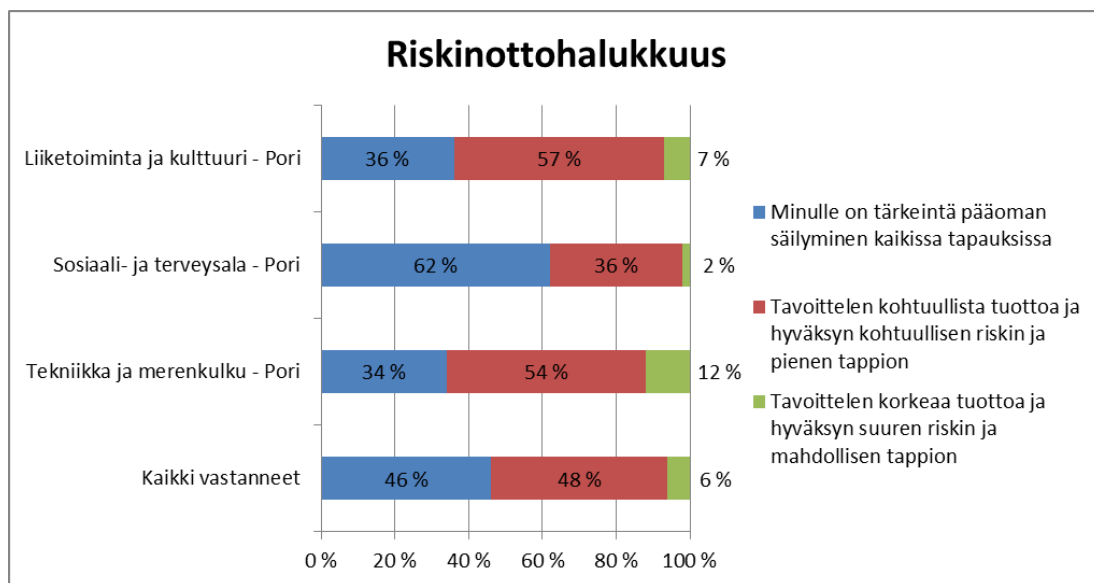

Kuvio 20. Tiedonsaanti

5.6 Opiskelijoiden riskinottohalukkuus ja riskinsietokyky

Tutkimuksessa selvitettiin myös opiskelijoiden riskinottohalukkuutta ja riskinsietokykyä (kuvio 21). Kaikkien vastanneiden kesken lukemat pysyivät lähes samanlaisina. Pääoman säilymisen kannalla on hieman pienempi osa opiskelijoista, luku on laskenut 7 prosenttiyksikköä. Kohtuullista voittoa kohtuullisella riskillä tavoitteli 6 prosenttiyksikköä suurempi joukko, sekä korkealla riskillä voittoa tavoittelisi 3 prosent-

tiyksikköä enemmän opiskelijoista. Liiketalouden opiskelijoista pääoman säilymisen kannalla on 18 prosenttiyksikköä vähemmän kuin aikaisemmin, eli riskinottohalukkuus on kasvanut jonkin verran. Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat vastasivat lähes samoilla prosenteilla kuin aikaisemmin, erojen ollessa korkeintaan kolme prosenttiyksikköä. Tekniikan opiskelijoiden keskuudessa riskinottohalukkuus on noussut, suurella riskillä korkeaa tuottoa tavoittelisi 5 prosenttiyksikköä enemmän kuin aikaisemmin.

Kuvio 21. Riskinottohalukkuus

Seuraavassa taulukossa on kuvattuna edelliseen kysymykseen vastanneiden ikä ja sukupuoli (taulukko 1). Vuonna 2009 miehet olivat innokkaampia ottamaan riskejä. Tällä hetkellä tilanne on sama, eli miehet ovat selvästi riskinottohalukkaampia kuin naiset. Aikaisemmin yli 35- vuotiaat miehet olivat kymmenen prosenttiyksikköä halukkaampia ottamaan suuren riskin, kun taas 20 – 34- miehet ovat nykyään huomattavasti riskinottohalukkaampia kuin aikaisemmin. Nyt luvut ovat 13 %, 24 % ja 20 %, kun aikaisemmin vastaavat luvut olivat 10 %, 12 % ja 0 %. Ero on siis huomattava. Kaikenkaikkiaan miehet ovat nykyään riskinottohalukkaampia kuin aikaisemmin.

Myö naisten kohdalla riskinottohalukkuus on noussut. Nykyään pääoman säilymisen ja pienen riskin kannalla on 56 % opiskelijoista, kun aikaisemmin luku oli 63 %. Kohtuullista voittoa ja riskiä ottaisi 42 %, aikaisemmin 36 %. Suurta riskiä ja voittoa tavoittelisi 2 % naisopiskelijoista, kun aikaisemmin luku oli 1 %.

Mies						
-------------	--	--	--	--	--	--

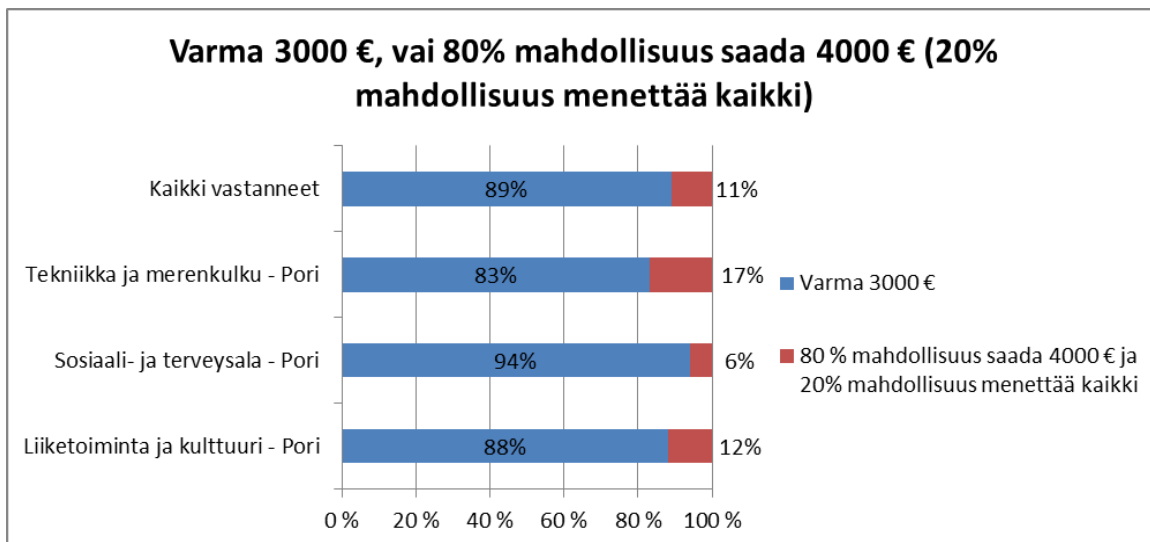

Valitse itseäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto	Alle 20	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 tai yli	Kaikki miehet
Minulle on tärkeintä pääoman säilyminen kaikissa tapauksissa	40 %	26 %	10 %	30 %	54 %	26 %
Tavoittelen kohtuullista tuottoa ja hyväksyn kohtuullisen riskin ja pienen tappion	60 %	61 %	66 %	50 %	38 %	59 %
Tavoittelen korkeaa tuottoa ja hyväksyn suuren riskin ja mahdollisen tappion	0 %	13 %	24 %	20 %	8 %	15 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Nainen						
Valitse itseäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto	Alle 20	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 tai yli	Kaikki naiset
Minulle on tärkeintä pääoman säilyminen kaikissa tapauksissa	57 %	56 %	59 %	36 %	58 %	56 %
Tavoittelen kohtuullista tuottoa ja hyväksyn kohtuullisen riskin ja pienen tappion	43 %	43 %	37 %	64 %	35 %	42 %
Tavoittelen korkeaa tuottoa ja hyväksyn suuren riskin ja mahdollisen tappion	0 %	1 %	4 %	0 %	7 %	2 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Taulukko 1

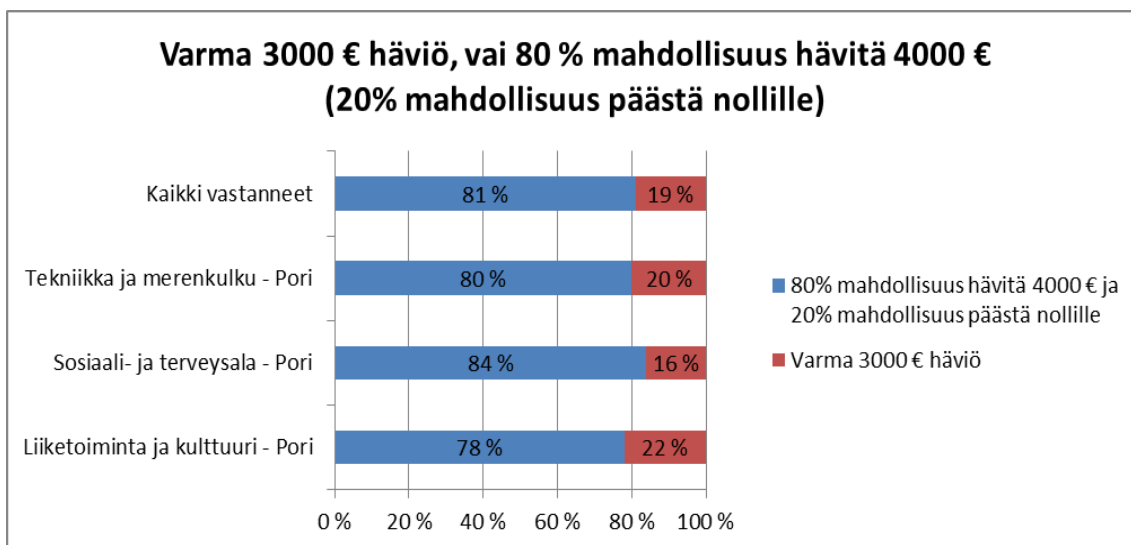
5.7 Tappion mahdollisuus

Seuraavaksi opiskelijoilta tiedusteltiin ottaisivatko he varman 3000 €, vai 80 % todennäköisyydellä 4000 € ja 20 % todennäköisyys menettää kaikki. Tällä hetkellä kaikista vastanneista 89 % ottaisi varmat rahat, kun aikaisemmin lukema oli 85 %. Varsinkin sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat karttaisivat riskiä, aivan kuten aikaisemmassakin tutkimuksessa, jossa samainen luku oli 91 %. Myös aikaisemmassa tutkimuksessa tekniikan opiskelijat olivat valmiita ottamaan eniten riskiä aivan kuten nytkin. Tuolloin luku oli 22 %, nyt hiukan pienempi 17 %.

Kuvio 22. Riskinottohalukkuus

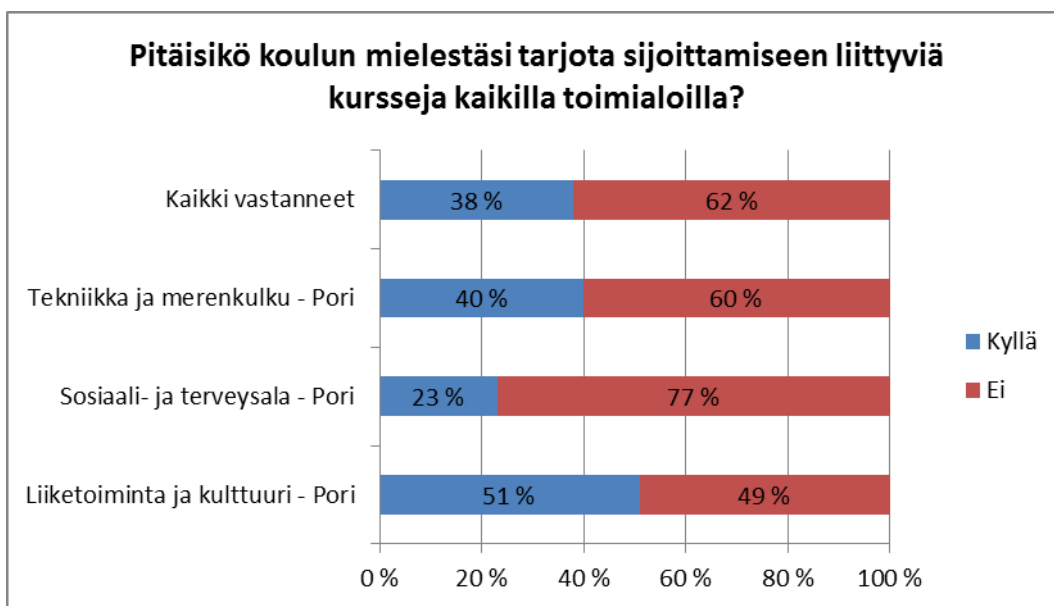
Nyt kysymys oli aseteltu siten, että vaihtehtoina oli varma 3000 € häviö, tai 80 % mahdollisuus hävitä 4000 € ja 20 % mahdollisuus päästä nolville. Erot eivät lopulta olleet kovin suuria verrattuna 2009 tutkimukseen. Kaikkien vastanneiden kesken varma 3000 € häviö oli 3 prosenttiyksikköä suurempi kuin aikaisemmin. Muuten toimipisteittäin erot olivat melko pieniä, sosiaali- ja terveysalan sekä tekniikan opiskelijat eivät olleet aivan yhtä riskinottohalukkaita ja tavoitelleet nolatulosta kuin aikaisemmin, sen sijaan liiketalouden opiskelijat olisivat ottaneet hiukan enemmän riskiä ja tavoitelleet nolatulosta, nyt nolatulosta olisi havitellut 4 prosenttiyksikköä enemmän liiketalouden opiskelijoista.

Kuvio 23. Riskinottohalukkuus

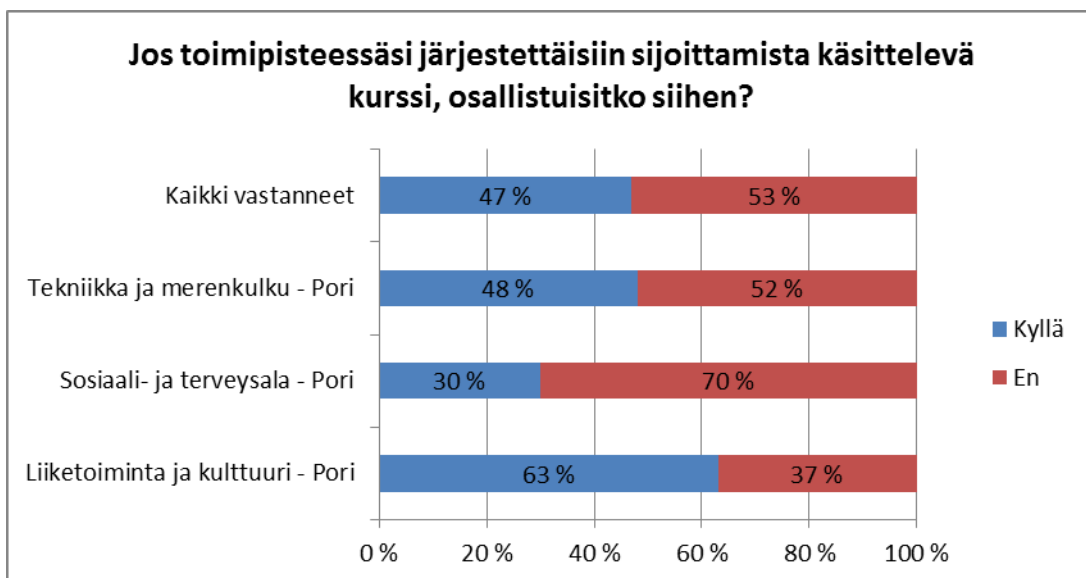
5.8 Opiskelu ja kurssitarjonta

Kyselyn loppuun oli vielä lisätty koulun kurssitarjontaan liittyvät kaksi kysymystä. Ensin kysyttiin pitäisikö koulun tarjota sijoittamiseen liittyviä kursseja kaikilla toimialoilla. 63 % opiskelijoista oli sitä mieltä, että ei pitäisi. Eniten ajatusta vastaan olivat sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat, joista vain vajaa neljännes oli sitä mieltä, että kursseja pitäisi tarjota. Eniten kurssien puolesta olivat liiketalouden opiskelijat, joista hiukan yli puolet olivat kurssien puolesta.

Kuvio 24. Kurssitarjonta

Viimeisenä kysyttiin opiskelijoiden osallistumisesta sijoittamista käsittelevälle kurssille, jos sellainen järjestettäisiin jokaisella toimipisteellä. Melkein puolet opiskelijoista olisivat valmiita osallistumaan kurssille jos sellainen järjestettäisiin. Vähiten kiinnostusta kurssi herättäisi sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoissa, mikä oli toisaalta melko odotettuakin, olivathan he selvästi eniten kurssia vastaan (kuviot 23 ja 24). Huomioitavaa kuitenkin on se, että pääsääntöisesti suurempi osa opiskelijoista osallistuisi kurssille jos sellainen järjestettäisiin, kuin oli kurssin järjestämisen puolesta.

Kuvio 25. Osallistumishalukkuus kursseille

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyselyyn saatiin niukemmin vastauksia verrattuna vuoden 2009 tutkimukseen jolloin vastausprosentti oli 27%, kun nyt se oli 17%. Merkittävin ero vastausinnostuksessa havaittiin Tekniikan- ja merenkulun opiskelijoissa, joita oli lähes puolet vähemmän kuin aikaisemmassa tutkimuksessa. Vastaajien iässä merkittävimmät poikkeavuudet olivat sosiaali- ja terveysalan 35v. tai vanhemmat vastaajat, joita oli vastaajista noin 5 %-yksikköä enemmän, sekä 20 - 24 v. vastaajia oli kaikenkaikkiaan 10 %-yksikköä vähemmän. Tällä voidaan ainakin osittain selittää ero käteen jääviä tuloja tarkisteltaessa, sillä Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille jää selvästi enemmän käyttövaroja kuukaudessa aikaisempaan tutkimukseen verrattuna. Osa vanhemmista opiskelijoista on todennäköisesti osittain tai täysipainoisesti työelämässä mukana opiskelujen ohella. Merkittävä ero havaittiin myös kysyttäessä kiinnostusta säästämistä kohtaan. Kaikissa toimipisteissä kiinnostus säästämistä kohtaan on selvästi suurempaa kuin aikaisemmin, ja varsinkin Sosiaali- ja terveysalalla kiinnostus on kasvanut reilusti. Onkin todennäköistä, että juuri käteen jäävien käyttövarojen kasvu nostaa kiinnostusta sijoittamisen suhteen. Lisäksi Säästöjä ja sijoituksia on selvästi enemmän verrattuna 2009 tutkimukseen. Ei liene sattumaa, että käyttövarat, säästöjen määrä, kiinnostus sekä sijoitukset ovat kaikki nousseet. Ne ovat kuitenkin kaikki kytköksissä toisiinsa.

Jos opiskelijoilla olisi varaa sijoittaa nyt, olisi osakkeet ja kiinteä omaisuus suosituimpia sijoituskohteita vuoteen 2009 verrattaessa. Näyttääkin siltä, että nyt markkinoilla nähdään sijoittamisen suhteen enemmän mahdollisuuksia kuin uhkakuvia, vaikka vuonna 2009 elettiinkin yhtä epävarmoja aikoja kuin nytkin. Lisäksi riskinottohalukkuus on hiukan kasvanut (Taulukko 2.) edellisestä kyselystä. Tutkimuksesta kävi lisäksi ilmi, että nykyään sijoittamista pidetään jonkin verran hankalempana kuin vuoden 2009 opiskelijoiden mielestä.

Kun kysyttiin sijoittamisinnokkuuteen vaikuttavista tekijöistä, saatiin selville että opiskelijoiden tietomäärä on jonkin verran lisääntynyt. Erityisesti Liiketalouden opiskelijoissa ero oli huomattava. Rahan puute vaikutti lähes samoissa määrin kuin vuonna 2009. Kiinnostuksen puutteella oli pienempi vaikutus kuin aikaisemmin, suurin ero havaittiin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoissa. Sen sijaan sijoittaminen koetaan hiukan hankalemmaksi nykyään. Yksi eniten vaikuttavista tekijöistä opiskelijoiden sijoittamisinnokkuuden suhteen on tappion mahdollisuus, vaikkakin sen vaikutus on hieman laskenut vuodesta 2009.

Sijoitustietoutta käsittelevissä kysymyksissä suurimmat erot havaittiin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden kohdalla. Tällä hetkellä sosiaali- ja terveysalan opiskelijat eivät tunne yhtä hyvin sijoitusmarkkinoiden käyttäytymistä ja sijoitustuotteita. Lisäksi tekniikan ja merenkulun opiskelijat uskovat nyt pärjäävänsä paremmin sijoitusmarkkinoilla kuin vuonna 2009.

Tietonsa sijoittamisesta opiskelijat saavat/hakevat samoin kuin aikaisemmin, poikkeuksena Internet, josta haetaan nykyään selvästi enemmän tietoa sijoittamisesta aikaisempaan verrattuna. Esimerkiksi tekniikan opiskelijoista puolet hakivat tietonsa internetistä, kun aikaisemmin vastaava luku oli 25%.

Opiskelijat ovat riskinottohalukkaampia kuin aikaisemmin. Varsinkin 20 – 34 v. miehet ovat huomattavasti riskinottohalukkaampia kuin vuonna 2009. Myöskin naisten kohdalla riskinottohalukkuus on kasvanut vuodesta 2009.

Opiskelijoilta kysyttiin pitäisikö koulun tarjota sijoittamiseen liittyviä kursseja kaikilla toimialoilla. Kaikista vastanneista 38% oli sitä mieltä, että pitäisi. Eniten kurssien puolesta oli liiketalouden opiskelijat, joista yli puolet oli sitä mieltä, että kursseja tulisi järjestää kaikilla toimialoilla. Seuraavaksi kysyttiin osallistumisesta kyseisille

kursseille, jos niitä järjestettäisiin. Lähes puolet opiskelijoista kuitenkin osallistuisi sijoittamista käsitteleville kursseille jos niitä järjestettäisiin kaikilla toimialoilla.

6.1 Reliabiliteetti ja validiteetti

Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen toistettavuutta, eli ei-sattumanvaraisuutta (Hirsijärvi, S. , Remes, P. & Sajavaara, P. 2007, 226). Tutkimusta voidaan pitää luotettavana, koska tutkimuksessa käytetyt kysymykset olivat samoja kuin 2009 tehdyssä tutkimuksessa. Tulokset ovat hyvinkin samansuuntaisia, eli tutkimus on toistettavissa.

Validiteetilla ilmaistaan miten hyvin tutkimuksessa käytetty mittausmenetelmä mittaa juuri sitä, mitä on tarkoitus mitata. Ovatko saadut tulokset ja tehdyt päätelmät oikeita (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tämä tutkimus on validi, koska käytetyllä tutkimusmenetelmällä saatiin juuri ne tulokset mitä haluttiinkin.

7 LÄHTEET

Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniekka. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere : Yhteiskuntatieteellinen tietoaristo [ylläpitäjä ja tuottaja]. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>. (Viitattu 29.9.2012.)

- Anttila, Timo. 2009. Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sijoittajakäyttäytyminen. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 30.9.2012. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-200905273264>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu. Tammi.
- Holopainen, M., Tenhunen, L & Vuorinen, P. 2004. Tutkimusaineiston analysointi ja SPSS. Hamina: Oy Kotkan Kirjapaino Ab.
- Investorin www-sivut. Viitattu 12.2.2011. www.investori.com
- Korpela, V. 2008. Sijoittajan verokirja. Helsinki: Edita Prima Oy
- Leppiniemi, J. 2002. Pörssikurssi. Juva: WSOY
- Nordean www-sivut. Viitattu 28.9.2011. www.nordea.fi
- Puttonen, V. 2002. Sijoituskirja. Juva: WSOY
- Pörssisäätiön www-sivut. Viitattu 28.2.2011. www.porssisaatio.fi
- Saario, S. 2005. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin II. Juva: WSOY
- SEB Gyllenbergin www-sivut. Viitattu 3.10.2011. www.seb.fi
- Talletussuojarahaston www-sivut. Viitattu 11.10.2011. www.talletussuojarahasto.fi
- Tapiola, Yksinkertaistettu rahastoesite / Erikoissijoitusrahasto Tapiola Kehittyvät Markkinat. Viitattu 10.10.2011. <http://www.tapiola.fi>
- Tilastokeskus. 2011. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, noteerattuihin osakkeisiin ja rahastoihin. www.stat.fi.

LIITE 1

Hyvä kanssaopiskelija,

Opiskelen SAMK:n liiketalouden koulutusohjelmassa ja teen opinnäytetyötä opiskelijoiden sijoittamiseen ja säästämiseen liittyen. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää opiskelijoiden sijoittajakäyttäytymistä.

Kyselyyn vastaaminen vie jokusen minuutin, joten toivottavasti ehdit auttaa opinnäytetyöni valmistumisessa ja vastaamaan kyselyyn. Kyselyyn vastaaminen on anonyymiä.

Sähköpostin jättäneiden kesken arvon yhdelle vastaajalle kaksi leffalippua. Eli vastaamalla voit päästä kaverisi kanssa leffaan! Sähköpostiosoitetta käytetään ainoastaan arvonnän yhteydessä.

Kysely on auki 26.3 asti.

Terveisin

Petteri Sällilä

LIITE 2

Hei vielä arvoisat kanssaopiskelijat!

Opinnäytetyöni kysely on vielä maanantaihin klo.23.00 asti auki, ja toivottavasti

mahdollisimman moni vielä kävisi vastaamassa tähän. Siitä olisi valtavan iso apu, vaikka vastauksia onkin tullut jo ihan kivasti. Iso kiitos jo vastanneille vaivannäöstä, tämä kysely on kuitenkin opinnäytetyöni tärkein yksittäinen osa.

Muistakaa jättää sähköpostiosoitteenne jos haluatte osallistua leffalippuarvontaan.

Käykäähän täyttämässä lomake, sen täyttäminen vie alle viisi minuuttia.

Lomakkeelle pääset tästä: <https://elomake.samk.fi/lomakkeet/1741/lomake.html>

Terveisin

Petteri Sällilä

LIITE 3

LOMAKEKYSYMYKSET

Perustiedot

Sukupuoli

Mies
Nainen

Ikä

alle 20
20-24
25-29
30-34
35 tai yli

Toimipisteeni on

Liiketoiminta ja kulttuuri
Tekniikka ja merenkulku
Sosiaali- ja terveysala

Pakollisten menojen (Vuokra, laskut jne.) jälkeen käteeni jää kuukaudessa

0€
1-50€
51-100€
101-300€
301-500€
yli 500€

Säästän

Säännöllisesti
Satunnaisesti
En lainkaan

Olen kiinnostunut säästämisestä

En lainkaan En juurikaan Jonkin verran Paljon Erittäin paljon

Minulla on säästöjä tai sijoitettuja varoja (voit valita useita)

Korkeamman koron tilillä (Säästö, sijoitus jne. tilit)
Käyttelytilillä (Esim. palkkatili)
Sijoitusrahastossa
Osakkeissa
Muissa arvopapereissa
Sijoitusasunnossa, -metsässä tai vastaavassa kiinteässä omaisuudessa

Säästöjeni/sijoitusteni yhteisarvo on tällä hetkellä

Alle 500€
500 - 1.999€
2.000 - 4.999€
5.000 – 9.999€
Yli 10.000€

Olen tehnyt itselleni sijoitussuunnitelman

Kyllä

En

Jos minulla olisi varaa, sijoittaisin

Korkeamman koron tilille (Säästö, sijoitus jne. tilit)

Käyttelytilille (Esim. palkkatili)

Sijoitusrahastoon

Osakkeisiin

Muihin arvopapereihin

Sijoitusasuntoon, -metsään tai vastaavaan kiinteään omaisuuteen

Muuhun, mihin?

Säästän ensisijaisesti

Asuntoon

Autoon

Matkaan

Harrastuksiin/vapaa-ajan viettoa varten

Pahan päivän varalle

Muuhun, mihin?

Vastaa näihin vain jos sinulla ei ole sijoituksia

Sijoitusintooni vaikuttaa? (1 = Ei ollenkaan, 2 = ei juurikaan, 3 = jonkin verran, 4 = paljon, 5 = erittäin paljon)

Tiedon puute	1	2	3	4	5
Rahan puute	1	2	3	4	5
Kiinnostuksen puute	1	2	3	4	5
Sijoittamisen hankaluus	1	2	3	4	5
Tappion mahdollisuus	1	2	3	4	5
Yleinen taloustilanne	1	2	3	4	5

Vastaa seuraaviin väittämiin (1=en lainkaan... 5=erittäin hyvin)

Tunnen sijoitusinstrumentit mielestäni

Tunnen sijoitusmarkkinoiden käyttäytymisen

Uskon pärjääväni sijoitusmarkkinoilla omin avuin

Olen saanut tietoa säästämisestä

Pankista

Koulusta

Kavereilta

Internetistä
TV, radio, lehdet
Kotoa
Muualta, mistä

Valitse itseäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto

Hyväksyn suuren riskin ja mahdollisen tappion, jos on saavutettavissa korkea tuotto

Hyväksyn kohtuullisen riskin ja pienen tappion, jos on saavutettavissa kohtuullinen tuotto

Minulle on tärkeintä pääoman säilyminen kaikissa tapauksissa

Jos sinulle annetaan kaksi vaihtoehtoa: 80% mahdollisuus voittaa 4000€ (20% mahdollisuus jäädä nolllille) tai saat varmasti 3000€, kumman valitset?

- 1) 80% mahdollisuus saada 4000€
- 2) Varma 3000€

Entä jos vaihtoehtoina on: 80% mahdollisuus hävitä 4000€(20% mahdollisuus jäädä nolllille) tai varma 3000€ häviö?

- 1) Kokeilen 20% mahdollisuutta jäädä nolllille
- 2) Maksan 3000€

Pitäisikö koulun mielestäsi tarjota sijoittamiseen liittyviä kursseja kaikilla toimialoilla?

Kyllä
Ei

Jos toimipisteessäsi järjestettäisiin sijoittamista käsittelevä kurssi, osallistuisitko siihen?

Kyllä
En